

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET

Nr 4. 23 jan.

Tidevarvet Nr 4

I kaffets tecken gick remissdebatten i år såsom framgår av vår översikt.

Varför så tråkigt att avrusta? — en blick på avrustningskonferensens förhistoria.

"Landsgagneliga resultat" är de folkfrisinnares motto för riksdagsarbetet. Ledaren undersöker i vad mån detta motto kan sättas över utskottsvalen.

Sjärens makter av dr Ada Nilsson redogör för en revolutionerande omvandling i uppfattningen av kroppens och själens förhållande till varandra. Själens har kommit ovanpå igen.

Romain Rolland fyller 60 år den 29 januari. Naturligtvis vilja vi hylla honom.

Tidevarvet gläder sig att se doktor Alf Ahlberg som medarbetare med artikeln *Idéerna som makter*.

Den röda lyktan hänsyftar verkligen på operan. Biografer och revyer klaga över konkurrensen.

Tjugonedag Knut är en liten älskavärd historia om små och stora barn, skriven för Tidevarvet av Eva Schmidt.

Elever mottagas

Porslins-, Pergaments-, Skärms-, Baktik- och Sidenmålning.
Förmiddags- och aftonkurs.
ATELIEREN, Kungsgatan 59 4 tr.
STOCKHOLM. Tel. N. 14993.

Sänd minneshyllning genom

Blomsterfonden

Tel. Blomsterfonden.
Adr.: **Arsenalsgatan 6, n.b.**
STOCKHOLM.

Kom ihåg

Barnets Lyckopenning

erhålls genom *Förlossningshem* och *Barnmorskor* samt

DE BLINDAS FÖRENING
Majorsgatan 12. STOCKHOLM.

Husmoderns arbete

består till icke ringa del i utväljandet av de bästa inköpskällorna.
För livsmedel är valet lätt. I våra 129 butiker gäller principen:
högsta kvalitet till lägsta pris.

Konsumtionsföreningen Stockholm m. O.

Remissdebatten i kaffets tecken

Andra parlament få tråla med sin budget, ministärer ramla, partikoalitioner slitas och nybildas och ibland uppstå permanenta regeringskriser, därför att ingen vet var skatteökningen skall placeras och de nödvändiga summorna uppbörjas. Vår riksdag har det lyckligt ställt, den kan i lugn och ro diskutera om hur nedskrivningen i skatterna skall läggas: på den direkta eller den indirekta skatten. Frågan om lindringen skall läggas på kaffet eller sockret eller båda hör heller inte till de värsta.

Det var väl dema lyckliga omständighet som gjorde, att remissdebatten, då årets statsverksproposition granskades, kallades matt.

Våra parlamentariker, söner av ett trögt folk, fullt av hetsigheter, visa temperament endast vid utomordentliga tillfällen, och detta var intet sådant. Svenska Dagbladet måste å oppositionens vägnar förklara, att detta var bara början, det blir väl värre för regeringen.

Omkring finansministerns budgetberäkningar samlade sig huvudangreppet från högern. Men finansministern reddde sig bra. Han hade med ledning av presskritiken kunnat lägga upp sitt försvar i förväg, och redogjorde för motiven för sina inkomstberäkningar. I mycket var det den goda skörden i fjor, som fördelaktigt inverkar på statsfinanserna. Exporten har ökat och spannmålsimporten gått ned. Men han medgav, att hans beräkningar innehålla ett moment av risk. Det måste alltid en budget göra.

Antingen risken att beräkna inkomsterna för högt, som man beskyllt honom för, eller också risken att beräkna för lågt. Det senare kallas att vara på den säkra sidan. Men om man med den metoden kommer att ta ut mer än som behövs ur medborgarnas fickor, alltså icke gör den skatteänkning, som man kunnat göra, då har man också utsatt sig för risken

av en orätt mot folket, vars affärer man förvaltar. Nu hade han tagit risken att föreslå en betydande skattesänkning: av den indirekta skatten 15 millioner, av den direkta i år 9 för nästa år 12 millioner.

För de små inkomsttagarna betyder den sänkta kaffe- och sockerskatten en verklig lindring. Och de små inkomsttagarna, de under 5,000 kronor, äro 90 % av befolkningen. För dem betyder däremot minskningen i den direkta skatten en krona eller par, alltså ingenting. 70 % av våra skatter uttagas på indirekt väg, endast 30 på direkt. I förhållande till andra länder utgöra de indirekta en oerhört stor procent. Det hade varit oriktigare att ytterligare förskjuta proportionerna genom att minska bara på den direkta skatten, såsom näringslivets förespråkare önskat.

Det blir tydligen inte på finansministern som regeringens öde kommer att vila. Här blir det inte svårt för socialdemokrater och folkfrisinna att komma överens.

Nej, huvudfrågan är den fråga, som berördes minst, nämligen arbetslöshetsproblemet. Den kunde heller icke debatteras, dels emedan regeringens förslag icke förlåg, kanske också emedan det är en så svår fråga och emedan det i närvarande stund icke existerar något verkligt tillfredsställande system av arbetslöshetsförsäkring.

Men detta att frågan är svår, hindrar ju icke, att den måste tas itu med här liksom på andra håll. Den tränger sig på. I England har man ett system, enligt vilket arbetare, arbetsgivare och staten gemensamt betala in försäkringspremierna. Det har givit anledning till missbruk och varit dyrbart. Men det har förhindrat den fruktansvärda fattigdomen, som brukat följa på arbetslöshetsperioderna. I Danmark har använts ett annat system, enligt vilket statens bidrag läm-

nas till fackförbunden. Det har också kritiserats och missbrukats. Men något bättre, något oantastligt finnes som sagt icke.

Av herr Ekmans anförande dra uttolkarna den slutsatsen, att de frisinna i denna fråga, där svårigheterna äro så stora, icke vilja binda sig för någon vänstersamverkan. Hans meningssgrupp "är beredd att samverka åt alla håll om vad vi tro vara landsgagneliga resultat". Med andra ord, om regeringen håller på sin form av arbetslöshetsförsäkring och vi inte anse oss kunna gå med på den, så kan det hända, att det blir regeringskris.

Men hoppet om samverkan är icke dött ännu.

Försvaret spelade en jämförelsevis liten roll. Herr Lindman förklarade, att det inte lönade sig att motionera om revision, herr Ekman att han icke fann någon anledning att frångå fjolårets beslut. Herr Löfgren talade om sin missräkning att det inte gick i fjor att åstadkomma samling på den liberala försvarslinjen, som låg mellan högern och de frisinna. Hans uttryck i detta sammanhang om en mörk punkt i hans politiska förflutna föranledde Svenska Dagbladet till den överraskande tolkningen, att han ångrar att ej liberalerna gingo på högerlinjen. Men det kan väl aldrig vara meningen.

Herr Trygger talade om det föraktliga i att ett folk nedskriver sitt försvar för att kunna få dricka mera kaffe. Om problemet legat så till, då hade herr Trygger haft rätt. Men hur var det, vi skulle ju också visa positivt freds vilja?

Journalisterna, som äro blaserade på sensationer, voro besvikna uppe på pressläktaren. Men för bedömandet av årets politiska arbete var remissdebatten icke utan intresse. Och bakom alla dessa huvudtitlar, som behandlades, ligger ju vårt folks historia av i dag, dess vardagsliv, dess väl och ve.

Nr 4. 4 årg. 1926.

Med anledning av en födelsedag

Doktor Ada Nilsson skriver i detta nummer av Tidevarvet om makten i vår själ. Hon visar hur uppfattningen om andens och materiens förhållande till varandra förvandlats. Man inser nu att i spelet mellan själ och kropp själen: de inom oss verkande andliga krafterna, kunna bli ledande och lägga kroppen under sitt valde i en fantastisk och fröjdefull grad.

Det är en man här i landet, som i detta sammanhang måste komma en i tankarna. Han har nyss fyllt 60 år, en ålder som för många betyder en avveckling av dagsverket. Det är ärkebiskopen. Man behöver bara se honom för att få klart för sig, att ålder är något, som kan övervinnas, något som icke behöver ha med antalet tillryggalagda år att göra. Om man måtte äldern efter det under livstiden utförda arbetets mängd, skulle ärkebiskopen vara tre gånger så gammal som flertalet andra 60-åringar, alltså 180 år. Eftersom han hunnit med tre gånger så mycket. Han fyller vetenskapsmannens gärning, leder svenska kyrkan och är motorn i ett stort internationellt kyrkligt enhetsarbete.

Om det vore sant, att man bara har ett visst mått energi att förbruka, då skulle ärkebiskopens fond för länge sen tagit slut. Men han är ett exempel på, att de ljus kunna brinna längst som brinna i båda ändar. Det måtte inte vara på sparatet eller slösandet av kraft det kommer an. Allt beror på att nyskapandets process inom en är i gång, att man kan ta in ständigt nytt bränsle till sin låga.

Det må förlåtas mig att i detta sammanhang dröja vid ett personligt minne av ärkebiskopen. Han hade använt ett par intensiva veckor i London dels med att visitera svenska församlingen där, dels med att hålla föreläsningar, dels med att förbereda den ekumeniska konferensen. Det hade varit oerhört krävande dagar, säkerligen icke minst det preekumeniska arbetet. Det var väl icke enda gången som ärkebiskopinnan hade anledning att iakttä den trötthet hos honom hon talar om på ett ställe i sin amerikabok. En dag i slutet av englandsvistelsen mötte jag honom, när han kom direkt från ett besök hos en engelsk biskop, varvid han funnit full sympati för sina enhetsidéer, ja funnit dessa samma tankar redan tänkta av en annan.

Och med en gång var han sprudlande, strålande, frisk, utvilad som efter en lång semester. Allt förbrukat var återvunnet. Som han den gången förnygrade sig i umgängelse med en förstående ande har han själv tänt och inspirerat, ofantligt många människor.

När man under ekumeniska mötet betraktade de stora skarorna och var med i denna offentliga och tysta utveckling av krafter och brottning av viljor, måste man ofta stanna vid ärkebiskopens ansikte och begrunda den enskilda människans förmåga att med sin blotta vilja sätta makter i rörelse, som väcka upp nya makter och åter nya. Men det är icke vem som helst givet (medan däremot en Vem-som-helst kan skriva under en mobiliseringsorder och sätta på fötter en armé). Den som skall ge ut en andlig mobiliseringsorder måste vara en av dem, som kunna bruka makten i vår själ.

Devinez.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfredsdag.
Slussplan 1, 2 tr., Stockholm.

REDAKTÖR:
Elin Wagner.
Mottagningstid kl. 10—11.
Telefon Norr 48 42.

EXPEDITION:
Telefon Norr 282 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 5:50, halvår kr. 3:—,
kvartal kr. 1:75 Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
per millimeter
Textsida eller särskilt be-
gärd plats..... 22 öre
I text 20 „

Rylander & Olssons Boktryckeri
STOCKHOLM 1926.

Tidevarvets
Rådfrågningsbyrå
för föräldrar
Slussplan II
torsdagar 9.30—10.30 f. m.

Mathilda Staël von Holstein
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmortsgatan 3, Stockholm.
Telefon 244 88, Norr 244 19.

Familjerätt. Hyresärenden. Testa-
menten. Bouppteckningar. Förfrå-
ningar från landsorten besvaras om-
gående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå
Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.
Lilla Vattug. 14. Tel. 75 76. Norr 183 56.
STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag,
Även skriftliga förfrågningar.

ADVOKATEN JURIS KANDIDAT
Märta Björnbom Romson
Medlem av Sveriges Advokatsamfund.
Arsenalsgatan 14, I.
(Mitt emot Operahuset.)
Tel. N. 1388. Stockholm.
Juridiska uppdrag av alla slag emot-
tagas. Skriftliga förfrågningar besvaras
omgående.

Alma Axelssons
Förlossningshem,
Linnég. 19, Stockholm. Tel. 778 24, motta-
ger inack., äv. för längre tid. Tryggt och
ogen. Vålrek.

Östermalms Nya Förlossningshem
SKEPPAREGATAN 27, 4 tr. (hiss)
STOCKHOLM
Tel.: Förlossningsavd. 708 48, Förstärktörinnan 749 82
Fritt val av läkare

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå
rekom. Valhallav. 18, II, Stockholm 171 81,
Tel. N. 241 13.

Medicinsk och Elektrisk
Hår- och Ansiktsbehandling
Bortt. av vårtor, bruna fläckar, liktornar
samt gen. härväxt med ultravioletta strå-
lar. Behandling med Violetta strålar, Ma-
nicure. Pedicure för damer och herrar.
HILDA JONSON
Götgatan 18. Tel. Sö. 332 99. Stockholm.

Alla Edra försäkringar
erhåller Ni förmånligast genom
Svenska Försäkringsbyrån
— generalagent för Fylgia och
Svenska Liv —
Vasagatan 6. Tel. 62, 6262, 6267, N. 6222.
Ombud antagas.

Sjuka och svaga
hänvisas till den av tusentals beprövade
"WOHLMUTH-METODEN"
som bekvämt kan utföras i hemmet.
Begär muntliga, kostnadsfria upplys-
ningar från
WOHLMUTH-CENTRALEN, Kungsg. 28,
Stockholm. Tel. 112 17 & Norr 32 33.

"Landsgagneliga resultat"

Det hör, som bekant, till en riksdagsmans åligganden bl. a. också att med alla tillgängliga medel försöka skaffa sig en plats inom riksdagens ständiga utskott. En sådan utmärkelse är nämligen hedrande för partiet, för valmännen och för den egna personligheten, vilket sistnämnda icke minst är av betydelse för frisinnade och liberaler, som ju alldeles särskilt hålla på personligheten.

Årets förberedande utskottsarbete — ty så kan man ju kalla denna tävlingskamp för äran — har liknat alla föregående års. Sammansättningen av utskotten är ju mest spännande efter ett nyval till andra kammaren. Första kammarens reorganisation sker successivt, och orsakar därför ej så stora rubbningar. Men alltid några. Och i dagarna har man läst i pressen, att "utskottsvalen medfört flera förändringar". Utom nyval av senatorer ha en del avsägelser och dödsfall ägt rum.

För denna gång intresserar det Tidevarvet att stanna vid andra lagutskottet. Dess förutvarande ordförande, hr Bror Petré, en av riksdagens allra mest aktade medlemmar och dessutom en av vårt lands skickligaste jurister, tillhör icke mer första kammaren. En annan jurist måste således intaga hans plats som andra lagutskottets ordförande. Socialdemokraterna ansåg sig icke ha någon kraft att sätta dit. Frisinnade Folkpartiet inte heller. Hr v. Sneidern, som före hr Petré innehåft förtröende-posten, är liberal, och de frisinnade lämnade naturligtvis hellre äran åt en annan partifärg än till en närstående liberal. Socialdemokraterna ville inte gärna se en ren högerman. Genom ödet lek blev således en bondeförbundare den lycklige. Man förstår, att som saken låg till, var detta den enda möjliga lösningen, då kommunisterna skånade någon större juridisk förmåga.

Men det fördrades också en ordinarie ledamot i utskottet efter hr Petré. Därtill brukar ju i regel utses första suppleanten. Och första suppleant var fröken Hesselgren. Det är ingen hemlighet, att fröken Hesselgrens stora sakkunskap inom den sociala lagstiftningens område under de föregående åren blivit både utnyttjad och erkänd. Men vad händer! Andra suppleanten får i stället rycka in som ordinarie. Och varför? Fröken Hesselgren har, sedan Frisinnade Landsföreningen sprängdes den 27 maj 1923, stått utanför de frisinnade partibildningarna. Så har även varit fallet med andre suppleanten som dock till en början närmade sig liberalerna, ehuru han sedan genom högkvarterets försorg från folkfrimant håll återvaldes till första kammaren. Och just som han nu vid denna riksdags början anslöt sig till Frisinnade Folkpartiet, träffade honom denna utmärkelse att med förbigående av första suppleanten och en äldre riksdagskamrat bli ordinarie ledamot av andra lagutskottet. Det har talats om, att denna placering skulle vara motiverad, därför att en del jordfrågor komma att behandlas inom andra lagutskottet. Undras om inte så även blir förhållandet med åtskilliga frågor tillhörande sociallag-

stiftningen? Arbetstidslagen, moder-skapsförsäkringen, olycksfallsförsäkringen, sjukförsäkringen, arbetslöshetsförsäkringen! Frågor av sådan vikt och betydelse, att de möjligen och kanske troligen, komma att framkalla regeringsskifte. I dessa frågor torde ingen ledamot av utskottet vara så insatt som fröken Hesselgren, hon har också varit tillkallad som sakkunnig vid det förberedande arbetet för dessa förslag. Men sakkunskap och framstående duglighet betyda ingenting, inte heller för det parti, som särskilt hyllar personlighetsprincipen.

Det förundrar oss inte i något avseende, att det gick, som det gick. Inte heller att det förbigåtts av pressen. Låt oss endast hoppas, att när kvinnorna en gång kommit till insikt om sin makt — och nu dröjer det kanske inte så länge — de skola komma att tillämpa andra metoder och låta saktligheten gå först. Ty det är bristen på saktlighet, som fördärvat den manliga politiken.

Minoriteten och avrustningen

Det sista föredraget vid fredsveckan var doktor Alf Ahlbergs om Idéerna som makter, varvid han framförde samma försvar för avrustningstanken som i sin artikel i Tidevarvet. När fröken Widegren därpå avslutade veckan, framlade hon samtidigt sin och förmodligen förbundets ställning till avrustningsproblemet med följande ord, som vi återge i hennes egen till oss insända redaktion:

"Doktor Ahlberg, jag tackar Er för att Ni i avskedets stund fört våra tankar till idéerna som makter och med Kant påmint oss om rätten som den enda fasta grunden. Jag tackar Er vidare för att Ni lett oss ända fram till martyrstatsens idé. Jag vill blott tillägga — och därom är Ni helt visst enig med mig — att endast ett folk, genomglöddt av freds vilja, kan utföra något sådant. Att med en mer eller mindre knapp majoritet vilja tvinga en nation till ett dylikt handlande skulle helt visst vara ödesdigert."

Ordföranden Svenska kvinnornas fredsförbund följer med fram till "martyrstatsens idé". Ett folk, gent emot de andra en minoritet, skulle alltså kunna gå sin egen väg gent emot majoriteten. Den fråga, hon i detta ögonblick måste ha känt emot sig, var denna: i så fall, varför står då icke den minoritet, som fredsöreningen utgör, för avrustning mot majoriteten inom folket? Hon besvarar den med att säga, att man icke kan ta steget till avrustning förr än hela folket är genomglöddt av freds vilja, man kan inte tvinga en stor minoritet med på en fredshandling, den inte vill begå.

Bekymret för hur stor majoriteten för avrustning skall vara, tyckes för tidigt väckt. Det får man se då. Huvudorsaken är att minoriteten vägar ta den ståndpunkt den finner vara den rätta utan att vänta på att bli majoritet. Det är den enda möjligheten för att bilda kärnan i en "blivande" majoritet. Dessutom — det var inte majoriteten utan rätten som var "den enda fasta grunden".

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53, Tel. 108 51
STOCKHOLM

Clara Ekströms Optiska Affär
3 Jakobstorg Stockholm
GLASÖGON KIKARE
Pince-nez H. K. H. Kronprinsens
Huvleverantör
Etabl. 1872.
Rekommenderar sitt välsorterade lager.

Svart på vitt

En fredsivrare, kassör Fredrik Anckert, skriver till oss:

"I Genève ha som bekant s. k. förkommissioner nu blivit tillsatta för den förberedande förhandlingen om avväpningen och om det mellanfolkliga ekonomiproblems lösning. Dörren står nu alltså på glänt till fredsrikets lyckligare värld. Skall den änyo stängas eller skall den öppnas helt? Svaret härpå beror först och sist av fredsfolket självt. Beror på om det nu kan skrida till aktiv handling med att genom mötesresolutioner och annorledes inför dessa förkommissioner framlägga sina krav på och sina förslag till nationernas avväpning och till en fredsekonomisering av det allt ödesdigrare handelskriget mellan folken. Tiden är inne må fredsfolket väl använda den."

Detta uppslag vore säkerligen värt beaktande. Kanske ha andra också haft samma idé. Men vem vill göra något för att sätta saken i gång?

Att herr Lindberg i andra kammaren kommer igen med motion om utredning i syfte att begränsa gifta kvinnors innehav av statstjänst är inte något att förväna sig över. Men formuleringen av notisen om motionen och dess syfte är högst betecknande. Det gäller att på detta sätt bättre tillgodose mäns och ogifta kvinnors möjligheter att erhålla arbetsutkomst!

Det har konstaterats att sedan radion började utsända föredrag ha föreläsarna i stor utsträckning mist sina åhörare. Man sitter hemma och lyssnar till vad som bjuds i stället för att underkasta sig mödan att gå ut på en föreläsning.

En medarbetare i Tidevarvet har en gång om de moderna människorna, som dela sig mellan bio och radio, fällt uttrycket, att "seende höra de intet och hörande se de intet." Det är en rätt egendomlig klyvning av upptagningsprocessen. I intendera fallet finns den personliga kontakten mellan meddelare och mottagare. Vad som därvid för båda parterna går förlorat kan ju icke mätas eller värdesättas.

Radio är något underbart, somliga kalla det sublimt och varför inte? Man böjer sitt huvud inför universums möjligheter. Den tyta rymden tvingas att tala och att bära bud.

Det är som om människorna, radioabonnenterna, överfört något av sin vördnad för uppfimningen på det program, som förmedlas tack vare den. Hur skall man annars förklara, att hundratusentals människor uppe sin självbestämningssätt, så att de alla kvällar ta emot, lyssna till och låta sig beröras av vad en annan person lagat hop åt dem?

Den som går på föreläsningar kan välja mellan olika ämnen. Den som vill läsa i bok kan välja mellan författare. Den som tillbringar sina kvällar med radio får ta den matsedel, som bjuds. Han är utan val. Hur kan man egentligen uppe sin valrätt? Ens kvällars studier och uppsamlade följa väl en bestämd linje, som programchefen inte kan ta hänsyn till. Eller ens dag går i en bestämd färg, ett bestämt tecken, vilket aftonen måste underordna sig.

Det är med dessa erfarenheter man har så svårt att förstå den samling kring radion som vårt annars så individualistiska folk åstadkommit.

Politiken går just nu i kaffets tecken här i landet. Detta kan hända i andra länder också, ja kaffet kan till och med spela en roll i religionskrigen. En svenska kom en gång till en plats i Minnesota och fann befolkningen absorberad av en enda tanke och en enda sysselsättning. Det var nämligen så, att en kaffefirma utlovat en bil i belöning till den som inom en viss tid lämnade in ett visst antal märken, av vilka ett följde med varje burk av dess kaffe.

Nu hade fruarna tillhörande en evangelisk församling beslutat att samla in kuponger till en bil åt sin präst. Men det fanns också en katolsk församling, där damerna beslutat detsamma. Och nu utbröt religionskrig på kaffe. Den evangeliska församlingen segrade i tävlan och hemförde bilen, men till vilket pris för församlingens medlemmars matsmältning för-måler inte historien.

I Norges kvänder hittas en karaktäristisk rubrik: "Oslo spiste bare norsk juleflesk". Av 10 775 svin, som konsumerades i Oslo i december, voro endast 264 svenska och dessa räknas icke.

Det är den stockholmska husmodern säkerligen en fantastiskt främmande tanke att ta reda på var julskinkorna komma ifrån. Men de norska husmoderna äro metodiskt uppfostrade till att tänka norskt när de göra sina inköp. Men vill resa en husmoders privata tullmur utan tullar gent emot utländska varor.

Samtidigt berättar professor v. Wendt en nyhet från de finska hushållens värld. I Finland får man tullfri frukt från Spanien. Därför åter man där apelsiner för 75 öre dussin och vindruvor till 1:40 kilot.

Vilket är den mera tillfredsställande politiken? Den, som leder till att jag åter bara eget fläsk, eller den, som leder till att jag åter andras apelsiner?

Vid Stockholms stadsfullmäktiges senaste sammanträde avgjordes bl. a. frågan om upptagande av lån ur statens bostads-lånefond till sekundär kredit för bostads-köoperationens fortsatta verksamhet. Såväl det socialdemokratiska förslaget, som gällde ett lån på 2,000,000 kr., som ett reservationsvis framlagt yrkande av hr Cederborg, nedvoterades av högern.

Beslutet kommer som ett bakslag i de något förbättrade förhållanden på arbetsmarknaden, som på sista tiden gjort sig märkbara. Hämmas bostadsköoperationens verksamhet, lär vi ännu länge få vänta förgäves på en sänkning av de onaturligt höga hyrorna på smålägenheter, som sammanhänger med bostadsbristen.

Fru Törnell var den enda högerrepresentant, som var osolidarisk med de ekonomiska intressena. Nu får hon väl sil-kessnöret till nästa val.

EN STOLT KINES.

Man får bättre perspektiv på nationalismen såsom själstillstånd om man ser den hos ett annat folk, helst ett avlägset t. ex. kineserna. För att ge tillfälle till detta perspektiv ha vi sökt översätta (via engelskan) en dikt av en kinesisk patriot. Där saknas intet högmod utom det militära. Men det kinesiska folket behöver kanske icke eller idas icke skryta med sitt försvar. Dikten är hämtad ur The World tomorrow. Den visar hur den kinesiska patrioten skaffar sig ersättning för det faktum, att de europeiska makterna ha väldet över dess handel och industri och sitta i dess hamnar.

Jag sover inte, jag sover inte.
Eld brinner i mitt hjärta.
Det brinner för mitt land.
Med lidelsefull darrande låga.

Mitt minne är som ett rep,
ett rep med många knutar.
Var och en var en historisk tilldragelse.
Jag representerar en femtusensårig historia.

Jag är de femtusens år, som gått,
och historien om de femtusens kommande.
Jag reparerar den historiska teatern
och förbereder framförandet av vårt framtida drama.

Vår historia i framtiden blir en sång,
som sjunger världens eviga fred,
en dryck av vin
i en gyllene bägare offerad åt Herren.

Vår framtida historia är en tåreström,
som bortvättar mänsklighetens sorger.
Vår historia blir ett leende,
som ler bort universums vemod.

Ty vi äro en ström, nej Vintergatan
själv.
Ett stolt och lysande tåg.
Se! Fyra hundra miljoner stjärnor
Skina alltjämt i den oförstörbara skyn.

Thufvessons Blomsterhandel
GÖTGATAN 16
STOCKHOLM.
Förstklassiga blomsterarbeten
Telefoner Söder 3369, 3489

SYSTER
IDAS DIETHEM
LUNCH o. MIDDAG.
Drottninggatan 83. Tel. Norr 6 11.
STOCKHOLM.

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA

BANK

Resekreditiv

Solidarisk Bank. Grundad 1865.

Själens makter

av Ada Nilsson

Dagspressen redogjorde för några veckor sen för vissa fysiologiska experiment, som utförts på Karolinska Institutet och som på ett slående sätt visade föreställningens inflytande på rent kroppsliga tillstånd. Nikotin, atropin, pilocarpin äro som var man vet gifter med en viss känd inverkan, som kan rent objektivt påvisas. Pulsen påskyndas, blodtrycket höjes, svettavsöndringen påverkas o. s. v. Vid första försöken, efter det en viss dos insprutats under huden kunde man iakttaga, att försökspersonerna i allo rättade sig efter böckernas föreskrifter vad giftverkan beträffar. Men så hypnotiserades vederbörande, och den föreställningens ingavs dem, att de insprutade ämnena intet betydde eller kanske sade man, att det var bara vatten, och se — intet eller obetydligt av de väntade förändringarna inträffade, fast samma lösning och samma dos som förra gången användes.

Dessa experiment belysa, som så mycket annat de psykiska faktorernas inflytande på de kroppsliga organens verksamhet icke endast hos sjuka utan även hos människor med friskt nervsystem.

Vi ha så länge sökt förbättra vår hälsa genom en bättre fysisk kultur, vi ha med energi och indignation vänt oss mot ohygieniska vanor, smuts och smittofara, och sökt få fram ett friskare folk genom all möjlig hygien, friluftsliv och statsunderstödda kroppsövningar. Men äro vi därvidlag på rätt väg?

Jag hade häromdagen anledning svyselsätta mig med ett förbund, som "har till uppgift att höja kvinnornas fysiska kultur och därmed deras kroppsliga och andliga hälsa". Jag gjorde mig den frågan: bidrager verkligen övandet av den fysiska kraften till ökad av själens krafter d. v. s. befördrar den andliga hälsan?

Jag frågade mig vidare: Kan vi med all vår hygien, med allt vårt sträckande på armar och ben hålla sjukdom och död på större avstånd än den indiska fakiren, som säkerligen utan bacillfruktan och personlig hygien behärskar liv och död och sjukdom på ett sätt, som vi aldrig våga drömma om med all vår fysiska kultur. Den mest vältränade sportman kan säkerligen ej sticka en kniv i bröstet eller vassa spikar djupt in i ryggen utan att en blodsdroppe kommer fram — eller låta sig levande begravas, låt vara blott 10 minuter, och stå upp igen frisk och färdig.

Tanken svindlade inför dessa frågor, men till slut vågade jag mig fram till det påståendet, att under de förhållanden, som vi västerlandets folk leva, så som livet gestaltat sig, behövede vi i hög grad idrotts- och friluftslivet till stärkande just av själens krafter.

Charles Baudouins bok *Makten i vår själ* förde mig fram till denna lugnande insikt. Professor Baudouin är anställd vid Rousseauintitutet i Genève, som sysselsätter sig med uppfostringsfrågor. Han har särskilt sysselsatt sig med den s. k. nya Nancy-skolans resultat i psykologisk forskning. I Nancy verkar och lever som bekant den skolans mest kända namn Coué. Baudouin lämnar i sin även till svenska översatta bok "Suggestion och autosuggestion" en psykologisk-pedagogisk utredning, grundad på bl. a. Coués resultat.

Den bok det nu är frågan om handlar om personligheten och det inre livets utveckling, och är en god vägledning för den, som vill göra sig möda

att något djupare intränga i förhållandet mellan själ och kropp. Man får kunskap om hur olika tider och livsåskådningar uppfattat detta förhållande. Huru den mänskliga organismen under inverkan av nittonde århundradets naturvetenskapliga upptäckter betraktades enbart som ett resultat av kemiska och fysiska orsaker, bestämd som de genom oföränderliga lagar. Själens var en produkt av kroppen — hjärnan avsondrade tankar som levern galla — men själen hade uppenbarligen ingen makt över livets gång. Den var en biprodukt — epifenomen — liknades vid "det röda skenet från lokomotivet, som kastar sitt ljus på spåren, men är utan inflytande på tågets gång."

En åskådning som i den populariserade vetenskapens århundrade lätt vann insteg bland allmänheten och fick ödesdigra konsekvenser.

Föreställningen om själens fullkomliga vanmakt kan verkligen, säger författaren, göra själen vanmäktig. Då lättja, fel och laster äro rent kemiska verkningar eller bero på ärftlighet och en massa andra omständigheter, som anses oföränderliga, varför kämpa emot?

Huru fast övertygade äro icke somliga människor om sitt absoluta beredande av en mängd förhållanden i omgivningen. "Våra mormödrar trodde på häxeri och varulvar, vi äro lika vidskepliga ifråga om baciller och gifter."

Författaren påvisar sedan hur en reaktion mot detta åskådningssätt kommit inom filosofiens, mystikens, kvacksalveriets och till slut även i vetenskapens värld.

Psykiska fenomen kunna nu betraktas såsom verkliga orsaker, vilka inverka icke blott på andra psykiska företeelser utan även som en följd av naturlagarna på kroppen. Då Baudouin sedan övergår till att klarlägga de fysiska grunderna för själens krafter konstaterar han, att dessa krafter äro intimt förbundna med den nervösa styrkan. Den psykiska kraften har sin förankring i hjärnan och nerverna, d. v. s. hela nervsystemet har sålunda ett fysiskt underlag men är ändå en själslig, psykisk kraft.

Den står icke i något motsatsförhållande till vad man brukar kalla fysisk styrka. Även om uttrycket fysisk vanligen tänkes i samband med musklernas styrka, är dock *nervernas* styrka även av fysisk art. Men för nervernas styrka har känslolivet däremot en stor betydelse. Det kan rent vara en fördel att vara "nervös" och känslig. Nervös får då ej tas i betydelsen nervsjuk. Baudouin påpekar just att den själsliga kraften kan växa på den kroppsliga kraftens ruiner, om den näres av en varm och stark känsla. Den psykiska kraftens källor söker författaren i drifter, instinkter, ja lidelser "sammanbundna till ett fast sammanslutet knippe", som bildar jaget — personligheten. "För att vara stark måste man vara ett jag." Han kommer därmed in på allt som hämmar eller befördrar personlighetens växt. Vårt nuvarande uppfostringsystem angripes. Det har liten blick för spirande personligheter. När dessa ej kvävas av skolan få de utveckla sig så gott de kunna utom skolan. Samhällslivet i sin moderna form förmiskar och hämmar personligheten. Nivelleringen, arbetets enformighet, jaktet, nervositeten, som ofta icke är annat än oförmåga att fatta ett beslut eller att slå sig till ro med ett redan fattat,

Rättsstatens förespråkare

Bland internationella kvinnoförbundets gäster vid den nyligen avslutade fredsvveckan befann sig även dansken fil. dr. Axel Dam, lärare vid två av Köpenhamns folkskollärarseminarier. Doktor Dam är en av det danska rättsförbundets förgrundsfigurer och ordförande i dess styrelse.

Vare det långt ifrån oss att vilja tillvita läsekretsen bristande insikt i tidens spörsmål. Men vi tro oss våga påstå, att många stå främmande inför denna rörelse eller avfärda den med en axelrykning såsom utopier av ett fåtal idealister. Och dock kan intet vara mera felaktigt såsom doktor Dam vid ett samtal påpekade.

Till följd av den orättfärdiga valagen, som icke tillåter sammanräkning av röster från hela landet, ha vi visserligen ännu icke, säger doktor Dam, fått någon representant i riksdagen. Våra idéer vinna dock ständigt ökad tillslutning och våra leder rekryteras av medlemmar från så gott som alla politiska partier, men framför allt från de liberala och "det radikale Venstre". Och glädjande nog fingo vi vid de senaste kommunala valen icke mindre än 20 av de våra placerade i olika kommunala institutioner.

— Vad vill då egentligen rättsförbundet?

— Jo, säger doktor Dam, det vill — mycket summariskt uttryckt — införa en rättsstat, vars grundförutsättningar äro personlig frihet, rätt till fullt utbyte av det egna arbetet och lika rätt till all jord.

Både genom mina rättsfilosofiska studier och genom att iakttaga den politik, som folkens ledare föra, kom jag snart till den uppfattningen, att rätten ingalunda respekteras i det offentliga livet.

Vi kunna ju taga skatterna som ett exempel på den rent ut sagt dåliga moral, som kännetecknar staten. Kan något vara orättfärdigare än denna beskattning av arbetsförtjänsten, som ju drabbar fliten och sparsamheten hårdast? I vår rättsstat skall icke finnas några skatter. Den enda lösen

allt går ut över personligheten. För att stärka vår personlighet måste vi lära att koncentrera oss icke endast i handlandets ögonblick utan i vårt tankeliv med uteslutande av all ansträngning. När han sen kommer in på tankens och föreställningens herravälde begränsas detta ej blott till tydliga och klara tankar. Han tager med känslornas, inbillningskraftens och drömmarnas hela värld, som betingade det inre livets hela rikedom och fullhet. Vi behöva icke frukta, säger han, sinnesrörelser, känslor, ja, passioner. De äro våra bundsförvanter snarare än våra fiender, sålänge vi icke blint överlämna oss åt deras ledning utan tvärtom behärska dem och leda dessa krafter in på rätt spår. Det gäller sålunda att bibehålla förmågan att känna starkt eller återvinna den förmågan om den gått förlorad.

Men äro vi icke nu långt borta från kroppsövningarna? Kanske icke.

För det första är muskelövningar oskiljaktiga från övningar av nerverna, men övningen bör ske även i riktning av ett fullständigt avspännande, ett upphävande av allt bemödande. En på så sätt tränad kropp är ett bättre underlag för själens krafter: "ju svagare kroppen är, dess mer tar den ledningen, ju starkare den är, dess bättre lyder den." Men vad personligheten framför allt behöver att sätta mot det dagliga livets skadligheter är att återvända till naturen, till leken, till äventyret, få näring till fantasien och drömmen, ge sinnet ro, ge själen beslutsamhet, ge känslorna utflöde. Till allt detta lämnar idrotts- och friluftslivet tillfälle. Därför befördrar det makten i vår själ. Detta är blott några antydningar ur boken. Den är kanske ej så lättläst. Den innehåller desto mer.

Försoningsarbetet

Internationella kvinnoförbundets upplysningsvecka hade i år en speciellt nordisk karaktär, vilken kanske starkast framträdde under veckans sista dag, då tillfälle bereddades representanterna för våra tre grannländer att tala över Internationella kvinnoförbundet, dess mål och arbetsmetoder.

I Danmark har förbundet en av sina största sektioner med 10,000 medlemmar. Den proportionsvis största delen av detta medlemsantal har förbundet anmärkningsvärt nog i Sönder-Jylland, där det också utträtt mycket gott för att mildra folkhatet på gränstrakterna. Av den danska sektionens ledande kvinnor hade icke mindre än tre stycken kommit som gäster till Stockholm nämligen dess ordförande fröken Thora Daugaard, professorskan Strömberg samt grosserer och tillika fil. kand. Astrid Hallby, sektionens kassaförvaltare.

Den danska sektionen har såsom fröken Daugaard påpekat, lyckats förvärva en ställning, som respekteras på alla håll. Detta beror givetvis på den fasta organisation, som är något speciellt för den danska sektionen och som i sin tur betingas av de stora ekonomiska resurser den förfogar över. Vart annat år anordnar förbundet över hela landet en fredsdag. Hittills har under dessa dagar insamlats en sammanlagd summa av 114,000 kr.

I Finland hade förbundet tiden före inbördeskriget en sektion, som stöder Annie Furuhejms ledning. Under olycksåret 1918 upplöstes emellertid denna sektion. Sedan 1922 är dr. Maikki Friberg korresponderande medlem för förbundet. Med risk att bli stämplad som ofosterländsk och öd har doktor Friberg sedan dess arbetat för freden på andra sidan Bottnhavet och samlat omkring sig en skara intresserade kvinnor.

I ledningen för förbundets arbete i Norge står fru Martha Larsen-Jahn, som dessutom är verksam i N. F:s kommitté för intellektuellt samarbete. Fru Larsen-Jahn blev tyvärr av sjukdom hindrad att närvara vid mötet.

Över den svenska sektionens insats i fredsarbetet gav dess ordförande fr. Widegren på veckans sista dag en redogörelse. Fr. Widegren uppehöll sig därvid särskilt vid det försoningsarbete, som Internationella kvinnoförbundet utfört huvudsakligen genom den svenska sektionen.

De erfarenheter fröken Widegren gjort under sina resor efter kriget kom henne att år 1921 ta initiativet till en särskild kommission för försoningsarbete inom Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet. På kongressen i Wien 1921 antogs detta förslag och fröken Widegren är kommissionens ordförande.

Sedan dess har arbetet fortgått efter de utstakade linjerna. Flera resor ha företagits av kommitténs medlemmar till särskilt hemsökta trakter, där man också lyckats utjämna en del svårigheter. Särskilt har kommittén arbetat i Rhen- och Ruhrdistrikten samt i Östeuropa.

PENSIONAT FREDRIKSHOF,

Fredrikshovsgat. 10, Sthlm.

Tyst läge, vackra rum, med alla bekvämligheter. Moderat pris.

Tel. 73 984, 79 134.

PENSIONAT HÄLLGÅRD,

Skärsåtra. Rikst. 4, Lidingö.

Hög, ren luft, bekväma förbindelser m. Sthlm. Varma o. trevl. rum med alla bekvämligheter, rekommenderas.

Fru Anna Fahlström.

Romain Rolland

En hyllning till 60-årsdagen

När historien en gång sällar ut märkesmännen i vår tid, skall Romain Rolland stå bland dem som en av de store. Nationella och estetiska gränslinjer gälla ej för honom — hans litterära produktion och kulturella insats tillhör hela världen. Om hans väldiga verk Jean-Christophe gällar, vad dess författare säger om Tolstojns verk: "För oss var det ej nog att beundra denna dikning — vi levde den och den var vår. Vår genom sin ironiska desillusion, sin obarmhärtiga klarsynthet, sitt synslande med döden. Vår genom sina drömmar om broderskärlek och frid människor emellan. Vår genom sin fruktansvärda uppgörelse med civilisationens lögn, genom sin realism och sin mystik, sin naturliga omedelbarhet, sitt sinne för de osynliga krafterna, sin svindlande förmåga av det oändliga."

Profetiskt ser Jean-Christophe en ny tidsålder. Han ser det berättigade i nationalismen. "Var och en måste granska sitt samvete och lära känna vem han är och vad som tillhör honom, innan han med de andra stiger in i det nya århundradet." Men han hoppas och tror, att när vart och ett folk gjort upp sitt bokslut och stått sitt rum, skall det bli söndag.

Romain Rollands ljusa hopp om ett fredligt bokslut kom på skam. Men 1914 kunde ej rubba honom ur hans position. Hellre tog han emot sitt eget franska folks anatema än gick från sitt samvetes bud. Den ljungande appellen till "tankens män i Europa" som bär namnet "Ovan stridsvämlet" ljuder med gammaltämlig kraft från hans läppar. "I tankens män! Vi ha två fädernesland, vårt jordiska fosterland och det andra, Guds stat. I det ena äro vi gäster, det andra äro vi kallade att uppbygga."

Tanken på Nationernas förbund dyker upp. Vi måste få "en moralens högsta domstol, som skall göra slut på den väpnade fredens materialistiska mardröm". Kriget är icke oundvikligt. Det oundvikliga ödet är

vad vi vilja — och oftare vad vi icke vilja. — Jag talar ej för att övertaga Europa, jag talar för att låta mitt samvete och på samma gång tusen andras."

Vi ha vant oss att i Romain Rolland se den stora internationella andan alltsedan hans egna försköto honom. Från Schweiz, "detta lilla hörn, där man kan andas ovanför Europas larm" har han följt världshändelserna. Med en skarp svara träffade hans samvetsord i Clerambault det franska folket. Ännu har det ej förlåtit honom.

Så lever Romain Rolland kvar i "sitt lilla hörn" i Schweiz helt nära mötesplatsen för det Nationernas Förbund, hans tanke och hans ande skapade långt innan det fanns till i verkligheten. Som en fredens apostel vördas han Europa runt. Självsöker han vidga mänsklighetens förbund att omsluta mer än Europa, ja, hela världen. Till de oförglömliga bilder av mänsklighetens hjältar, han förr gav oss, har han fogat ännu en — bilden av Gandhi, det passiva motståndets hjälte, Indiens Messias.

På det yttersta av dessa dagar ser det dock ut, som hans fädernesland skulle ge Romain Rolland mera rätt än någonsin förr.

Det försiggår orientering just bland tankens män i Frankrike utåt världen, hän mot internationalism. Så har man nyligen startat en tidning "den första franska tidningen för internationell kultur" med det stolta namnet "Europa". Denna orientering utåt tyder på en ny, lyckligare epok för Frankrike, ja, på ett nytt Frankrike efter Romain Rollands sinne.

Så se vi att Romain Rolland profeterade rätt i sin Jean-Christophe om nationalismens fall.

"Du är lycklig du, som inte ser natten omkring dig", säger skeptikern till Jean-Christophe, men denne svarar: "Jag ser i natten, jag har tillräckligt länge levat i mörkret."

Elsa Wilkens.

Den röda lyktan

av Elsa Thulin

och Conny Molin var härolden. En stor del av kungafamiljen med drottningen i spetsen och flera av kungahusets yngre medlemmar bevidade föreställningen.

Aida blev både ögon- och öronfånad. Den gavs nämligen med Ragnar Östbergs konstnärliga och praktfulla dekorationer — utan tvivel en av de förmåligaste uppsättningar vår opera lagt sig till med på senaste tiden. Fröken Thorborg var en strålende Amneris, men föreföll den aftonen att vara lindrigt indisponerad. Fru Södermans Aida var i vokalt avseende härlig — hennes stämma är av en sällspord klångfärg. I övriga huvudroller voro Stockman — Radamés, Wallgren — översteprästen samt Andresen — konungen och Herou som Aidas far, Etiopiens konung, samtliga vid god disposition. Sammanhållningen mellan scen och orkester var, som alltid när Blech leder, ypperlig. Han gör intryck av att vara alldeles närvarande både med blicken och med armarna — ett sannskyldigt energiknippe, som ingen kan motstå. Det blir sorg på operan både bakom kulisserna och i salongen, när Leo Blech säger oss farväl.

Måndag den 18 januari gavs för första gången fransmannen Debussys mest berömda verk, operan "Pelléas och Mélisande" komponerad till Maurice Maeterlincks drama med samma namn. Av Debussy ha vi hört föga här i Stockholm. Mest bekant för vår publik torde hans orkesterstycke "L'après-midi d'un Faune" vara.

Maeterlincks visionära, mytiska och poesimättade kärleksdrama, Pelléas och Mélisande, har av kompositören begåvats med ett ackompanjement, som likt en stilla skogsbäck sorlar och porlar och nynnar, där den snyger sig intill de marionettliknande gestalternas ord och handlingar. Skaldens verk — enbart som drama — är redan abstrakt och drömligt. Debussys musik präglas just av dessa samma egenskaper — det var därför givet, att "Pelléas och Mélisande" skulle locka honom till att stränga sin lyra till rytmen och tonen i dess underbara språk. Melodier finnas i egentlig bemärkelse knappast i denna opera. Allt verkar recitativ. Det hela blir snarast ett melodrama och för den, som ej kan njuta av det rent musikvetenskapligt sett skickliga arbetet, blir musik och handling lätt

monotona. Ehuru verket fick ett i stort sett beundransvärt utförande vid premiären i Stockholm, kunde det icke förnekas att man hade känsla av att man både genom dess givande och genom dess åhörande närmast uppfyllde en der musikaliska allmänbildningens fordran. Pelléas och Mélisande är ett kulturdokument, därom kan blott råda en mening.

I de tvenne huvudrollerna uppträdde den unge tenoren Einar Beyron och en debutant, Helga Görin, båda illusoriska, så vad apparition som vad sång och spel beträffade. Jag måste tillstå, att Mélisande-gestalten tycktes mig som en syster till Svanevit i sin barnarenhet och sin oberördhet av all synd. I kärleksscenen ute i parken tyckte jag mig åter skymta Isolde — men en osinnlig Isolde, förändlig och kysk. Mélisandes make, Golaud, tolkad av Richter, var den enda gestalten man något så när kunde tänka sig av kött och blod, med mänskligt svallande känslor och passioner. Hans utbrott av svartsjuka, som orkestermälande följde, vore de enda, nästan efterlängtrade avbrotten i musikens monotoni. Arkel, farfadern, och Geneviève, modern, hade i Andresen och Fröken Thorborg fått utmärkta tolkare.

Hovkapellmästare Järnefelt hade tydligen nedlagt ett kärleksfullt och omsorgsfullt arbete på verkets instudering. Gustav Bergmans regi var förmålig. Han har särskilt en ovanlig förmåga att åstadkomma skönhets effekter blott och bart genom en vacker gruppering av gestalterna på scenen. Herr Kannerworts dekorationsgjorde i mitt tycke intrycket av monotoni och överklighet ännu mera pregnant. Man satt och längade efter ett livgivande, ja, gärna, skriande färgmättat avbrott i allt detta gråa och av överklighet präglade fantastiska alster. Den enda scenen, som i någon mån gav verklighetsintryck — icke enbart framstod som en drömbild från det undermedvetnas värld — var scenen vid slottstornet.

Debussys "Pelléas och Mélisande" avsåg att vara en reaktion mot Wagner-operans bullrande realism och rasande mänskliga och gudomliga passioner. Man förstår, att den Maeterlinckska dikten gav idealstoffet till ett sådant verk.

Alf Ahlberg:

Idéerna som makter

"Du store himmelens Gud, der er altså ingen sikker lov deroppe, som alt skal gå efter? Der ligger ingen sejrende magt i det, at have ret?" — Det är Skule, jarlen, tronpretendenten och usurpatoren i Ibsens sköna och starka drama, Kongsemnene, som talar så. Han har ryckt upp sig till en förtvivlad kraftansträngning, överrumplad sin motståndare och sitter för ett ögonblick inne med all makten i Norges rike. Han har usurperat Håkons stora kungätanke och vill göra den till verklighet. Men han är stark blott i det moment, då han handlar; så snart han återfaller i överksamhet inställer sig tvivel och grubbel; innerst känner han att han har orätt och att rätten och kallet ligger hos motståndaren. Nu inträffar "det utroliga". Skule segrar i drabbning och Håkon förlorar. Finnes det alltså ingen segrande makt i att hava rätt? Det är en "lönlös raedsel" i segern vid Läka, ty den var icke någon seger för rätten.

Ingen makt i att hava rätt? — Dramat ger själv svaret. Ty vid dess slut står den som segrare, som tror så oryggligt visst på att han har rätten på sin sida. Det är icke yttre maktresurser som fattas jarlen; han har hird och flotta, byar och borgar, trogna män och kloka rådgivare. I intelligens och förslagenhet är han sin motståndare vuxen. Men han faller, emedan motståndaren har den starkaste makt i världen på sin sida:

en rättvis sak eller åtminstone den orubbliga tron på att förfäktat en sådan.

Men Kongsemnene är dikt och saga och verkligheten — den hårda verkligheten — är, invänder man, något annat. Vackra sador få ett gott slut; det rätta segrar och de onda gå under. Den som vill se en moralisk världsordning genomförd, får lov att fly till dem, ty i verkligheten är det de onda, brutala makterna som segra och rätten som går under. En naiv optimist, en verklighetsfrämmande drömmare den som tror annorlunda. Det är som redan den sjuttio tredje psalmens sångare, som måste ha varit en god människokännare, klagat: "De orättfärdiga äro fria från vedermödor till sin död, och deras hull är frodigt ... De häna och tala förtryck i sin ondska; med höga åthävor tala de ... Ja, så är det med de ogudaktiga: det går dem alltid väl och de växa till i makt." Rätt och rättfärdighet äro vackra men tomma ord och det har varit, är och skall förbliva så i världen, som det var på den starke Simsons tid:

En präktig åsnakindbaga som slår det är ett språk flistörna förstår ... Tanks och mörsare, giftiga gaser och en god ekonomisk krigsberedskap, det är ett språk, som diplomaterna förstå, "ideologerna" må sen prata bäst de vilja.

Så talar man med en axelrykning, ibland också med en hemlig men illa

dold skadeglädje. Man behöver sannerligen inte befara, att rustningsvärnerna skola försumma varje gynnsamt tillfälle att utkolportera denna visdom. Och dock — när allt kommer omkring är det kanske inte bara en tarvlig utan också en kortsynt och dålig klokskap.

Säg gärna att våldet regerar världen, och att rätten blöder och lider. Men vill ni att vi skola tro er, så säg det åtminstone med blödande hjärta, säg det så, att vi förstå, att ni verkligen mena, att det *borde* vara annorlunda och att det är vars och ens heliga plikt att göra annorlunda. I stället låter ni det vara en slapp och ljum förevändning för att lägga armarna i kors, för kapprustning och våldspolitik. Fredsrörelsens farligaste motståndare äro nu sannerligen icke de stortaliga krigsfilosoferna, de som mena att kriget är ett led i den av Gud allmäktigt stiftade moraliska världsordningen. Dessa ädla riddare av den sorgliga skepnaden, som alltjämt förfäktat sådana läror, börja snart bli museiföremål som gamla rostiga harnesk. Nej, det verkliga motståndet kommer från de slappa och ljumma, de, som alltid komma dragande med det skälet, att när det kommer till kitan är människonaturen sig evigt lik och att det inte lönar sig lägga två strån i kors för att dämna upp en fors, som människomakt inte förmår hejda.

Om de hade rätt, så skulle vi åtminstone där ha det klaraste bevis för att världen icke styres av någon god makt utan av en djävul, så raffinerat illglad att ingen fantasi kunde utfundera värre. Ty det skulle helt enkelt betyda, att vi å ena sidan böra göra något, nämligen förhjäla rät-

ten till seger, men å andra sidan att det är i högsta grad dumt att arbeta därpå, eftersom det i alla fall är lönlöst. Människans situation vore då mer än sällsam. I alla fall vore det väl då en människa mera värdigt att icke böja sig för det stora vilddjuret utan gå under i kampen för en maktlös rätt. Om det är så, så är det ju inte heller något så angenämt att leva, att det ofrett borde kännas särskilt betungande. Bättre i alla fall att vara en evigt fjättrad Prometheus än en olympisk Zeus, som blott härskar med våldets rätt.

Men nu ha de icke rätt. — Idéerna äro nämligen icke så maktlösa, som de tro, och det finns mer än ett exempel på att de kloka "realpolitikerna" gjort upp sin räkning utan värden, när de icke tagit dem med. När de tyska härarna de svarta augustidagarna 1914 överskredo Belgiens gräns, erkände den tyske rikskanslern öppet, att en rättskränkning var begången. — Men nöden har ingen lag, hette det, och England uppmånades att icke begå den huvudlösheten att börja krig "för ett pappers skull". Nu skall det naturligtvis inte vara sagt, att Englands krigsförklaring dikterades enbart eller huvudsakligen av ideella skäl, att det var en åtgärd enbart avsedd att värna om rätten. Men det visade sig alls icke betydelsefullt, att England därigenom åtminstone skenbart på ett helt annat sätt än Tyskland fick rätten på sin sida. Och några år efter krigsutbrottet yttrades på auktoritativt håll i Tyskland: "Kränkningen av Belgiens neutralitet var värre än ett brott — en dumhet." Världen hade fått se något märkvärdigt: kloka statsmän och generalstaber hade bedragit sig, då de

icke tagit det med i beräkningen, att en rättskränkning är ett moraliskt sår, som icke läkes och tillfogar en oersättlig kraftförlust. Guds kvarnar mala långsamt, men de mala tungt och säkert.

Kant säger vid ett tillfälle: "Den hyllning, som varje stat (åtminstone efter orden) hembar sig till, bevisar likväl, att det ännu större moraliskt anlag slumrar i människan, vilket inger förhoppningar att dock en gång kunna bli herre över den onda principen i henne och att man också kan hoppas detta av andra. Annars skulle tydligen aldrig ordet *rätt* föras på tungan av de stater, som vilja bekriega varandra, om inte för att drivna gäck därmed, såsom en viss gallisk furste förklarade: "det företräde, som naturen givit den starkare framför den svagare är just, att denne skall lyda honom." — Om Kant levat i våra dagar, skulle han otvivelaktigt haft ännu mera skäl till denna reflexion. Världen har icke skadat ett tillnärmelsevis så förödande krig som det vi nyss upplevat. Men världen har heller aldrig någonsin skadat en sådan iver hos de krigförande staterna att var i sin stad visa mänskligheten, att de dragit svärdet för rättsens skull. Oöverskådliga krafter mobiliserades i detta syfte, tusentals pennor raspade bakom fronterna, ett oerhört förråd av skarpsinne, lärdom och papper förbrukades därför. Man invänder, att detta var mest byckeri, dålig sofistisk och tal mot bättre vetande. Kanhända det — men den frågan kvarstår ju i alla händelser, varför i all världen man fann det mödan värt att med sådan iver söka suggerera fram hos sig själv och andra övertygelsen att man hade rätt,

Tjugondag Knut

av Eva Schmidt

Stygga barn och snälla barn skulle ha julbudning Tjugondag-Knut. Stygga barn var mina egna, var så klart, Jan-Christian och Andreas, tolv och åtta år. Snälla barn var två små rörande tvillingbröder, som kommit nyårsdån från småländska höglandet för att hälsa på oss, deras far är inspektör på en herrgård därnere, och deras döda mor var min faster, alltså är de två, Allvar och Ingvar, inte mina barn utan mina egna kusiner, och det är jag nöjd åt förstås, ty det ger mig ju en god och glad ungdomlighet.

Och nu stå vi samtliga inför vinterns stora, tillrägelse, julbudning Tjugondag-Knut.

Ty stod bland annat märkvärdigt och eftersträvarsvårt på önskelistan före julfant: — "Att få ny konfekt i gran till Tjugo Knut och få bjuda vilka jag vill! Andreas." — "Julbudning! Ingen blamanger! Jan-Christian."

Supplikationen beviljades lätt och tankelöst med två kort nedkastade i julkappskorgen, ty det var en växel, som inte på fjorton da'r behövde inlösas, och julens kontantutgifter stå en ju ända upp i halsen. Men obehagligt skrider tiden mot förbindelsens infösen — jag vaknar före åttagnyningen om morgnarna och tänker: Ska' det bli Henrik eller jag som går till revisorn? Henrik gör det inte, således blir det jag. — Således. — Ty — är det inte underligt — att om där sitter en gammal ungarlsuv i "våningen inunder" och annoterar alla hoppande barns steg, så är han inte bara i julsagorna utan i verkligheten revisor. Så är min ringa erfarenhet, ty jag har bott i två våningar, och i vardera har jag haft en ogift revisor under golvet. (Eller är det kanske så att revisorer och kassörer framför andra människors åtnjuta förmånen att få förlösa ogifta.) Allt nog så finns han till för sina medmänniskor denne revisor, men vår siste är ny sedan förste oktober, och han har bara skickat upp bud om tystnad och filtoflor en gång, så jag drömmer än att han inte är av de allra förligaste. Nu måste jag dock söka upp honom i hans egen kula och förbereda honom på den dag, då taket hans kommer att gå i väggar. Detta måste jag. Men först till listan på gästerna —

Och jag satte mig i min enda skulpterade lästol, där jag intager min värdighetsutmärkta plats när jag har ett viktigt domslut framför mig och talade till menigheten: — Åtta! sade jag. Absolut inte fler! Fyra för Jan-Christian och fyra för Andreas. Matsalsstolarne tal inte fler och inte revisorn heller. — Är det någon som har hört, om får skall bli bjuden?

— Åsch! sade Jan-Christian, det vet väl Mor att han inte vill, han har då inte villat på alla årena som jag har levat i det här huset.

— Ne-nej, kanske inte, sade jag. Men jag kunde inte klart särskilja "alla årena". Klarast minns jag det året, då det var skuret med kniv i mahognybordet. — Således utom far åtta. Och Jan-Christians? Vilka fyra?

— Sten Bolin, Sven Ahlberg, Hans Fichter, den tyska pojken, Mor vet, och kusin Sten.

— Vål! sade jag, jag hoppas de där två stenarne ska bli ett par fasta hörnstenar, den ene känner jag, och det är en stilsam Sten. — Ån Andreas?

— Jo se, Mor — jo, se Mor, — för länge se'n — för länge se'n — en gång när vi hade tagit tombulteljer som stod utanför världens källare och ställt upp i gången och spelade kaglor med, och bara ett par hade gått sönder — så kom Hansson och sa' att han skulle gå till värden, och han gick också på väg, då sprang jag efter honom och sa' att jag skulle alldeles bestämt bjuda honom på min fina julbudning, om han bara ville låta bli å' gå, å' då vände han i trappan — så jag måste bjuda honom för jag sa' alldeles bestämt. — Och så Evert, och så Greta Alm-gren och så Fröken Lans, för när hon var här och sydde i höstas, sa' hon till Anna, att om jularne ända till Tjugo Knut, då vill ingen människa ha nå'n hemsömmerska, så de dar'na får hon svälta, då sa' ja', ja' ska bjuda Fröken på min fina julbudning, slipper Fröken svälta den då'n, å hon tacka å sa' att det ville hon gärna. Så ja' har ju bestämt med både henne och med Hansson.

Således — han har bestämt med både henne och med Hansson. Jag sluter mina ögon och begrunder dagens frågor. Mest Hansson. Han är vår gårdskar i den här gården sedan ett halvår, och fastän han är liten och kutryggig och nästan

radioaktiva vulkanslam. Tärning å 12 kr. eller kompress 15 kr. räcker för hel kur. Finnes på apoteken eller mot postförsk. franco från generaldepöten

Det finns bara **ETT** säkert botemedel

mot **Gikt, Reumatism Ischias**

Ristany

LEANDER TELL
Fleminggatan 20, Stockholm.

krymplingsaktigt oansenlig, ha vi dock för länge sedan upptäckt, att den fruktade värden inte kunde ha utvalt en mera fruktad tjänare. Hansson för ett ryttande regemente om ordningen nere på asfalten, och om gårdens pojkar i ett dristigt ögonblick en halvskum kväll sparka fotbollen över gården, kommer osvikligt som ödet den lille kutryggen utsurrande ur sin häla längst bort vid tvättstugan, farande fram med otrolig fart över gården, och nästan alltid får han fatt i föremålet, d. v. s. inte i pojken, ty trapporna åro ju många, men i bollen. Det sägs sålunda att Hansson haft fullträff tre gånger, och att han vid det här laget har en uppsättning av tre goda bollar inne i sin dystra kam-mare, men riktigt säkert vet det ingen, och ingen vågar heller säga ett ord till värden, ty han har med god vilja utvalt Hansson till att styra denna gård, där barn bor, och små varma våningar mot söder, de växa inte på var pinne. Dock har på sista tiden inte bara barnen utan

och nu har Andreas bjudit honom på "Tjugo Knutsal". Låt oss inte känna ångest mot morgondagen. Bara gå vidare här. Revisorn återstår i alla fall. — Så föll min blick mot fönstersmygen, där de två små rörande stillsamt studerade gatan och viskade tyst med varandra som deras tvillingvänner åro. — Och ni då! sade jag, med ett plötsligt sting i samvetet erinrande mig dessa husets små gäster, som bjudningen ju endels var till för, — känner ni någon här i denna sta'n, någon

Kifas sjukstolar
i olika storlekar och skilda utföranden åro väl bekanta för sitt ändamålsenliga och solida utförande. Begär Kifas specialkatalog över sjuk- och rullstolar.

Kirurgiska Instrument
Fabriks A.-B.
— KIFA —
Tel. Norr 286.
Regeringsgatan 31, Stockholm.

och så en del eftertänksamt folk funnit, att Hansson nog inte är riktigt "rätt överst", som Jan-Christian säger. — Eller också "alltför rätt", anser överstinnans gamla kokerska.

Vem har inte brått på julfantens förmiddag, och vem snärjer inte i ett för att hinna tänka på alla sina egna. Ingen tänkte på Hansson. Han tänkte skarpast själv. Således julfantens eftermiddag slank där en liten blåfrusen och förskrämd pojke från köksdörr till köksdörr i hela fyrvåningshuset och tillkännagav: — "att Hansson tänker skjuta sig i dag, för han har ingen mat i jul. Bössa har han!" Resultatet blev verkligt. Jag höll just på att ta emot släkten i tamburen, så jag kunde inte störta ögonblickligt, utan jag kom bland de sista, springande med min bricka, då jag mötte överstinnans husjungfru och apotekarens kokerska med tömda kor-gar i trappan, och nere i sin ungarlsuva bredvid tvättstugan satt Hansson med två lampor tända för att det skulle räcka till för att lysa över all hans härlighet. Han satt på bordet bredvid en lampa och en korvfat och ett kålhumud och en äppel. Varför han skulle sitta på bordet, vet jag inte, ty det fanns ju stolar, men han satt där och dinglade med benen, och leendet drog över hans breda och kantiga upp-syn, jag fick visionen av en liten end an-de, uppstigen ur stengrunden, en triumfa-tor med nyvunnen makt över människorna. Redskapet sag jag inte, inte bössan och inte sändebudet, men matvaror på byrå, på bordet, i fönsternischen, överallt lär de kunna placeras. När jag kom — ja, som i hastigheten ryckt till mig jämte kor-ven ur grytan en laddning potatis, som ännu ångade och rök — då steg han ned från bordet och lyste med lampan över min bricka och hockade höviskt och gav mig sin komplimang: — Frun är då klok, som kommer med *kokt* potatis. Tror dom att man kan koka kål, när man aldrig har nå'n kvinnshjälp och knappt en gryta! Och han grep kålhumudet med sina jättehänder och bollade det föraktfullt av och an, så jag fruktade för lampan.

— Det var bra det, Hansson, att jag kunde hitta på rätt! sade jag. Och ställde brickan och önskade honom god jul och smet ut rätt snabbt och tyst igen, ty jag hade ju släkten på tröskeln därhemma — och — jag bekänner — litet rädd var jag också för honom — rädd som barnen

och nu har Andreas bjudit honom på "Tjugo Knutsal". Låt oss inte känna ångest mot morgondagen. Bara gå vidare här. Revisorn återstår i alla fall. — Så föll min blick mot fönstersmygen, där de två små rörande stillsamt studerade gatan och viskade tyst med varandra som deras tvillingvänner åro. — Och ni då! sade jag, med ett plötsligt sting i samvetet erinrande mig dessa husets små gäster, som bjudningen ju endels var till för, — känner ni någon här i denna sta'n, någon

och så en del eftertänksamt folk funnit, att Hansson nog inte är riktigt "rätt överst", som Jan-Christian säger. — Eller också "alltför rätt", anser överstinnans gamla kokerska.

Vem har inte brått på julfantens förmiddag, och vem snärjer inte i ett för att hinna tänka på alla sina egna. Ingen tänkte på Hansson. Han tänkte skarpast själv. Således julfantens eftermiddag slank där en liten blåfrusen och förskrämd pojke från köksdörr till köksdörr i hela fyrvåningshuset och tillkännagav: — "att Hansson tänker skjuta sig i dag, för han har ingen mat i jul. Bössa har han!" Resultatet blev verkligt. Jag höll just på att ta emot släkten i tamburen, så jag kunde inte störta ögonblickligt, utan jag kom bland de sista, springande med min bricka, då jag mötte överstinnans husjungfru och apotekarens kokerska med tömda kor-gar i trappan, och nere i sin ungarlsuva bredvid tvättstugan satt Hansson med två lampor tända för att det skulle räcka till för att lysa över all hans härlighet. Han satt på bordet bredvid en lampa och en korvfat och ett kålhumud och en äppel. Varför han skulle sitta på bordet, vet jag inte, ty det fanns ju stolar, men han satt där och dinglade med benen, och leendet drog över hans breda och kantiga upp-syn, jag fick visionen av en liten end an-de, uppstigen ur stengrunden, en triumfa-tor med nyvunnen makt över människorna. Redskapet sag jag inte, inte bössan och inte sändebudet, men matvaror på byrå, på bordet, i fönsternischen, överallt lär de kunna placeras. När jag kom — ja, som i hastigheten ryckt till mig jämte kor-ven ur grytan en laddning potatis, som ännu ångade och rök — då steg han ned från bordet och lyste med lampan över min bricka och hockade höviskt och gav mig sin komplimang: — Frun är då klok, som kommer med *kokt* potatis. Tror dom att man kan koka kål, när man aldrig har nå'n kvinnshjälp och knappt en gryta! Och han grep kålhumudet med sina jättehänder och bollade det föraktfullt av och an, så jag fruktade för lampan.

— Det var bra det, Hansson, att jag kunde hitta på rätt! sade jag. Och ställde brickan och önskade honom god jul och smet ut rätt snabbt och tyst igen, ty jag hade ju släkten på tröskeln därhemma — och — jag bekänner — litet rädd var jag också för honom — rädd som barnen

och nu har Andreas bjudit honom på "Tjugo Knutsal". Låt oss inte känna ångest mot morgondagen. Bara gå vidare här. Revisorn återstår i alla fall. — Så föll min blick mot fönstersmygen, där de två små rörande stillsamt studerade gatan och viskade tyst med varandra som deras tvillingvänner åro. — Och ni då! sade jag, med ett plötsligt sting i samvetet erinrande mig dessa husets små gäster, som bjudningen ju endels var till för, — känner ni någon här i denna sta'n, någon

och så en del eftertänksamt folk funnit, att Hansson nog inte är riktigt "rätt överst", som Jan-Christian säger. — Eller också "alltför rätt", anser överstinnans gamla kokerska.

Vem har inte brått på julfantens förmiddag, och vem snärjer inte i ett för att hinna tänka på alla sina egna. Ingen tänkte på Hansson. Han tänkte skarpast själv. Således julfantens eftermiddag slank där en liten blåfrusen och förskrämd pojke från köksdörr till köksdörr i hela fyrvåningshuset och tillkännagav: — "att Hansson tänker skjuta sig i dag, för han har ingen mat i jul. Bössa har han!" Resultatet blev verkligt. Jag höll just på att ta emot släkten i tamburen, så jag kunde inte störta ögonblickligt, utan jag kom bland de sista, springande med min bricka, då jag mötte överstinnans husjungfru och apotekarens kokerska med tömda kor-gar i trappan, och nere i sin ungarlsuva bredvid tvättstugan satt Hansson med två lampor tända för att det skulle räcka till för att lysa över all hans härlighet. Han satt på bordet bredvid en lampa och en korvfat och ett kålhumud och en äppel. Varför han skulle sitta på bordet, vet jag inte, ty det fanns ju stolar, men han satt där och dinglade med benen, och leendet drog över hans breda och kantiga upp-syn, jag fick visionen av en liten end an-de, uppstigen ur stengrunden, en triumfa-tor med nyvunnen makt över människorna. Redskapet sag jag inte, inte bössan och inte sändebudet, men matvaror på byrå, på bordet, i fönsternischen, överallt lär de kunna placeras. När jag kom — ja, som i hastigheten ryckt till mig jämte kor-ven ur grytan en laddning potatis, som ännu ångade och rök — då steg han ned från bordet och lyste med lampan över min bricka och hockade höviskt och gav mig sin komplimang: — Frun är då klok, som kommer med *kokt* potatis. Tror dom att man kan koka kål, när man aldrig har nå'n kvinnshjälp och knappt en gryta! Och han grep kålhumudet med sina jättehänder och bollade det föraktfullt av och an, så jag fruktade för lampan.

— Det var bra det, Hansson, att jag kunde hitta på rätt! sade jag. Och ställde brickan och önskade honom god jul och smet ut rätt snabbt och tyst igen, ty jag hade ju släkten på tröskeln därhemma — och — jag bekänner — litet rädd var jag också för honom — rädd som barnen

och nu har Andreas bjudit honom på "Tjugo Knutsal". Låt oss inte känna ångest mot morgondagen. Bara gå vidare här. Revisorn återstår i alla fall. — Så föll min blick mot fönstersmygen, där de två små rörande stillsamt studerade gatan och viskade tyst med varandra som deras tvillingvänner åro. — Och ni då! sade jag, med ett plötsligt sting i samvetet erinrande mig dessa husets små gäster, som bjudningen ju endels var till för, — känner ni någon här i denna sta'n, någon

och så en del eftertänksamt folk funnit, att Hansson nog inte är riktigt "rätt överst", som Jan-Christian säger. — Eller också "alltför rätt", anser överstinnans gamla kokerska.

Vem har inte brått på julfantens förmiddag, och vem snärjer inte i ett för att hinna tänka på alla sina egna. Ingen tänkte på Hansson. Han tänkte skarpast själv. Således julfantens eftermiddag slank där en liten blåfrusen och förskrämd pojke från köksdörr till köksdörr i hela fyrvåningshuset och tillkännagav: — "att Hansson tänker skjuta sig i dag, för han har ingen mat i jul. Bössa har han!" Resultatet blev verkligt. Jag höll just på att ta emot släkten i tamburen, så jag kunde inte störta ögonblickligt, utan jag kom bland de sista, springande med min bricka, då jag mötte överstinnans husjungfru och apotekarens kokerska med tömda kor-gar i trappan, och nere i sin ungarlsuva bredvid tvättstugan satt Hansson med två lampor tända för att det skulle räcka till för att lysa över all hans härlighet. Han satt på bordet bredvid en lampa och en korvfat och ett kålhumud och en äppel. Varför han skulle sitta på bordet, vet jag inte, ty det fanns ju stolar, men han satt där och dinglade med benen, och leendet drog över hans breda och kantiga upp-syn, jag fick visionen av en liten end an-de, uppstigen ur stengrunden, en triumfa-tor med nyvunnen makt över människorna. Redskapet sag jag inte, inte bössan och inte sändebudet, men matvaror på byrå, på bordet, i fönsternischen, överallt lär de kunna placeras. När jag kom — ja, som i hastigheten ryckt till mig jämte kor-ven ur grytan en laddning potatis, som ännu ångade och rök — då steg han ned från bordet och lyste med lampan över min bricka och hockade höviskt och gav mig sin komplimang: — Frun är då klok, som kommer med *kokt* potatis. Tror dom att man kan koka kål, när man aldrig har nå'n kvinnshjälp och knappt en gryta! Och han grep kålhumudet med sina jättehänder och bollade det föraktfullt av och an, så jag fruktade för lampan.

— Det var bra det, Hansson, att jag kunde hitta på rätt! sade jag. Och ställde brickan och önskade honom god jul och smet ut rätt snabbt och tyst igen, ty jag hade ju släkten på tröskeln därhemma — och — jag bekänner — litet rädd var jag också för honom — rädd som barnen

och nu har Andreas bjudit honom på "Tjugo Knutsal". Låt oss inte känna ångest mot morgondagen. Bara gå vidare här. Revisorn återstår i alla fall. — Så föll min blick mot fönstersmygen, där de två små rörande stillsamt studerade gatan och viskade tyst med varandra som deras tvillingvänner åro. — Och ni då! sade jag, med ett plötsligt sting i samvetet erinrande mig dessa husets små gäster, som bjudningen ju endels var till för, — känner ni någon här i denna sta'n, någon

och så en del eftertänksamt folk funnit, att Hansson nog inte är riktigt "rätt överst", som Jan-Christian säger. — Eller också "alltför rätt", anser överstinnans gamla kokerska.

Vem har inte brått på julfantens förmiddag, och vem snärjer inte i ett för att hinna tänka på alla sina egna. Ingen tänkte på Hansson. Han tänkte skarpast själv. Således julfantens eftermiddag slank där en liten blåfrusen och förskrämd pojke från köksdörr till köksdörr i hela fyrvåningshuset och tillkännagav: — "att Hansson tänker skjuta sig i dag, för han har ingen mat i jul. Bössa har han!" Resultatet blev verkligt. Jag höll just på att ta emot släkten i tamburen, så jag kunde inte störta ögonblickligt, utan jag kom bland de sista, springande med min bricka, då jag mötte överstinnans husjungfru och apotekarens kokerska med tömda kor-gar i trappan, och nere i sin ungarlsuva bredvid tvättstugan satt Hansson med två lampor tända för att det skulle räcka till för att lysa över all hans härlighet. Han satt på bordet bredvid en lampa och en korvfat och ett kålhumud och en äppel. Varför han skulle sitta på bordet, vet jag inte, ty det fanns ju stolar, men han satt där och dinglade med benen, och leendet drog över hans breda och kantiga upp-syn, jag fick visionen av en liten end an-de, uppstigen ur stengrunden, en triumfa-tor med nyvunnen makt över människorna. Redskapet sag jag inte, inte bössan och inte sändebudet, men matvaror på byrå, på bordet, i fönsternischen, överallt lär de kunna placeras. När jag kom — ja, som i hastigheten ryckt till mig jämte kor-ven ur grytan en laddning potatis, som ännu ångade och rök — då steg han ned från bordet och lyste med lampan över min bricka och hockade höviskt och gav mig sin komplimang: — Frun är då klok, som kommer med *kokt* potatis. Tror dom att man kan koka kål, när man aldrig har nå'n kvinnshjälp och knappt en gryta! Och han grep kålhumudet med sina jättehänder och bollade det föraktfullt av och an, så jag fruktade för lampan.

— Det var bra det, Hansson, att jag kunde hitta på rätt! sade jag. Och ställde brickan och önskade honom god jul och smet ut rätt snabbt och tyst igen, ty jag hade ju släkten på tröskeln därhemma — och — jag bekänner — litet rädd var jag också för honom — rädd som barnen

och nu har Andreas bjudit honom på "Tjugo Knutsal". Låt oss inte känna ångest mot morgondagen. Bara gå vidare här. Revisorn återstår i alla fall. — Så föll min blick mot fönstersmygen, där de två små rörande stillsamt studerade gatan och viskade tyst med varandra som deras tvillingvänner åro. — Och ni då! sade jag, med ett plötsligt sting i samvetet erinrande mig dessa husets små gäster, som bjudningen ju endels var till för, — känner ni någon här i denna sta'n, någon

och så en del eftertänksamt folk funnit, att Hansson nog inte är riktigt "rätt överst", som Jan-Christian säger. — Eller också "alltför rätt", anser överstinnans gamla kokerska.

Vem har inte brått på julfantens förmiddag, och vem snärjer inte i ett för att hinna tänka på alla sina egna. Ingen tänkte på Hansson. Han tänkte skarpast själv. Således julfantens eftermiddag slank där en liten blåfrusen och förskrämd pojke från köksdörr till köksdörr i hela fyrvåningshuset och tillkännagav: — "att Hansson tänker skjuta sig i dag, för han har ingen mat i jul. Bössa har han!" Resultatet blev verkligt. Jag höll just på att ta emot släkten i tamburen, så jag kunde inte störta ögonblickligt, utan jag kom bland de sista, springande med min bricka, då jag mötte överstinnans husjungfru och apotekarens kokerska med tömda kor-gar i trappan, och nere i sin ungarlsuva bredvid tvättstugan satt Hansson med två lampor tända för att det skulle räcka till för att lysa över all hans härlighet. Han satt på bordet bredvid en lampa och en korvfat och ett kålhumud och en äppel. Varför han skulle sitta på bordet, vet jag inte, ty det fanns ju stolar, men han satt där och dinglade med benen, och leendet drog över hans breda och kantiga upp-syn, jag fick visionen av en liten end an-de, uppstigen ur stengrunden, en triumfa-tor med nyvunnen makt över människorna. Redskapet sag jag inte, inte bössan och inte sändebudet, men matvaror på byrå, på bordet, i fönsternischen, överallt lär de kunna placeras. När jag kom — ja, som i hastigheten ryckt till mig jämte kor-ven ur grytan en laddning potatis, som ännu ångade och rök — då steg han ned från bordet och lyste med lampan över min bricka och hockade höviskt och gav mig sin komplimang: — Frun är då klok, som kommer med *kokt* potatis. Tror dom att man kan koka kål, när man aldrig har nå'n kvinnshjälp och knappt en gryta! Och han grep kålhumudet med sina jättehänder och bollade det föraktfullt av och an, så jag fruktade för lampan.

— Det var bra det, Hansson, att jag kunde hitta på rätt! sade jag. Och ställde brickan och önskade honom god jul och smet ut rätt snabbt och tyst igen, ty jag hade ju släkten på tröskeln därhemma — och — jag bekänner — litet rädd var jag också för honom — rädd som barnen

och nu har Andreas bjudit honom på "Tjugo Knutsal". Låt oss inte känna ångest mot morgondagen. Bara gå vidare här. Revisorn återstår i alla fall. — Så föll min blick mot fönstersmygen, där de två små rörande stillsamt studerade gatan och viskade tyst med varandra som deras tvillingvänner åro. — Och ni då! sade jag, med ett plötsligt sting i samvetet erinrande mig dessa husets små gäster, som bjudningen ju endels var till för, — känner ni någon här i denna sta'n, någon

och så en del eftertänksamt folk funnit, att Hansson nog inte är riktigt "rätt överst", som Jan-Christian säger. — Eller också "alltför rätt", anser överstinnans gamla kokerska.

Vem har inte brått på julfantens förmiddag, och vem snärjer inte i ett för att hinna tänka på alla sina egna. Ingen tänkte på Hansson. Han tänkte skarpast själv. Således julfantens eftermiddag slank där en liten blåfrusen och förskrämd pojke från köksdörr till köksdörr i hela fyrvåningshuset och tillkännagav: — "att Hansson tänker skjuta sig i dag, för han har ingen mat i jul. Bössa har han!" Resultatet blev verkligt. Jag höll just på att ta emot släkten i tamburen, så jag kunde inte störta ögonblickligt, utan jag kom bland de sista, springande med min bricka, då jag mötte överstinnans husjungfru och apotekarens kokerska med tömda kor-gar i trappan, och nere i sin ungarlsuva bredvid tvättstugan satt Hansson med två lampor tända för att det skulle räcka till för att lysa över all hans härlighet. Han satt på bordet bredvid en lampa och en korvfat och ett kålhumud och en äppel. Varför han skulle sitta på bordet, vet jag inte, ty det fanns ju stolar, men han satt där och dinglade med benen, och leendet drog över hans breda och kantiga upp-syn, jag fick visionen av en liten end an-de, uppstigen ur stengrunden, en triumfa-tor med nyvunnen makt över människorna. Redskapet sag jag inte, inte bössan och inte sändebudet, men matvaror på byrå, på bordet, i fönsternischen, överallt lär de kunna placeras. När jag kom — ja, som i hastigheten ryckt till mig jämte kor-ven ur grytan en laddning potatis, som ännu ångade och rök — då steg han ned från bordet och lyste med lampan över min bricka och hockade höviskt och gav mig sin komplimang: — Frun är då klok, som kommer med *kokt* potatis. Tror dom att man kan koka kål, när man aldrig har nå'n kvinnshjälp och knappt en gryta! Och han grep kålhumudet med sina jättehänder och bollade det föraktfullt av och an, så jag fruktade för lampan.

— Det var bra det, Hansson, att jag kunde hitta på rätt! sade jag. Och ställde brickan och önskade honom god jul och smet ut rätt snabbt och tyst igen, ty jag hade ju släkten på tröskeln därhemma — och — jag bekänner — litet rädd var jag också för honom — rädd som barnen

och nu har Andreas bjudit honom på "Tjugo Knutsal". Låt oss inte känna ångest mot morgondagen. Bara gå vidare här. Revisorn återstår i alla fall. — Så föll min blick mot fönstersmygen, där de två små rörande stillsamt studerade gatan och viskade tyst med varandra som deras tvillingvänner åro. — Och ni då! sade jag, med ett plötsligt sting i samvetet erinrande mig dessa husets små gäster, som bjudningen ju endels var till för, — känner ni någon här i denna sta'n, någon

Sjukvårds- och Förbandsartiklar
Kirurgiska Gummivaror, Bandager alla slag, Elektriska Hörapparater, Induktionsapparater, Åderbräckstrumpor, Bräckband, Ryggställare, Grossesskorsetter och Gördlar, Brösthållare, Lungskyddare, Sköjknappar, Liggydynor, Dambindor, Barnvårdsartiklar alla slag m. m. Besök eller tillskriv oss. Illustrerade kataloger gratis.

Magasin Special
Vesterlånggatan 66
(Ingång i Passagen)
Birger Jarlsgratan 9
STOCKHOLM

därest det icke legat en segrande makt i en sådan övertygelse. — Det måtte ändå vara så, att man känt, att rätts-idén är en makt, som makten har att räkna med och att man icke ostraffat kränker den.

Det kan möjligen av det nyss anförda citatet från Kant se ut som om han skattade en smula åt den där s. k. naiva optimismen om människans naturliga godhet. Så är det icke, och bl. a. just därför äger han en sådan utomordentlig aktualitet och borde inte förätas i de moderna debatterna om fred och rätt. Den gamle pedantiske professorn, som aldrig kom utanför Ostpreussens gränser, hade en utomordentligt skarp blick för människornas fel och dårskaper. En *alltför* mörk blick, tyckte åtminstone Goethe, som en gång yttrade, att Kant med sin lära om "det radikala onda i människonaturen satt en ful fläck på sin filosofmantel". "Man kan", säger Kant en gång på sitt stillsamma sätt, "icke värja sig för en viss ovilja, när man ser människornas görande och låtande staplat upp på den stora världsscenen och trots här och där framskyntande vishet i detaljerna dock slutligen finner allt i stort sett sammanvävt av dårskap, barnslig fåfänga, ofta också av barnslig elakhet och förstörelselusta, så att man till slut icke rätt vet, vad man skall bilda sig för en föreställning om detta vårt över sina företräden så stolta släkte". Yttrandet är ingalunda enastående eller ett utslag av dåligt lynne; det återger den gamle Kants oförgräpliga mening. Vad särskilt kriget angår, så kan han t. ex. utlåta sig därom som följer: "Liksom vi med djupt förakt se ner på vildarnas fasthållande vid sin lag-

lösa frihet att hellre oavtågligen ligga i luven på varandra än att underkastas sig ett lagligt, av dem själva bestämbart tvång, sålunda föredragande den vetlösa friheten framför den förnuftiga, och betrakta detta såsom råhet, grovhuggenhet och djurisk förnedring av det mänskliga, så, skulle man mena, måste civiliserade folk hasta att ju förr dess hellre komma ut ur ett så föraktligt tillstånd. Men i stället sätter varje stat sitt majestäst just däri, att icke vara underkastad något yttre lagligt tvång och statsöverhuvudets härlighet består däri, att, utan att han i egen hög person behöver utsätta sig för någon fara, många tusenden stå honom till buds för att uppoffra sig för en sak, som icke kommer dem vid. Skillnaden mellan de europeiska vildarna och de amerikanska består också huvudsakligen däri, att under det av de senare många stammar med hull och hår uppåtas av sina fiender, så förstå de förra bättre att utnyttja sina besegrade än att äta upp dem och föredraga i stället att med dem öka antalet av sina undersåtar, följaktligen också mängden av verktyg till ännu mera omfattande krig."

Huru kan nu en man, som ser så pessimistiskt på de rådande förhållandena och på människonaturen, i alla fall tro, att rätten är en segrande makt? Ty det gör Kant. Är det rena halsstarrigheten? I viss mening, ja. En moralisk halsstarrighet, om man så får uttrycka sig. Ty det finns för Kant ingenting heligare i himmel och på jord än rätten, "Guds egen ögonsten", och därför bör den förhjälpas till seger. Och ett moraliskt böra innebär alltid till en viss grad ett *kunna*, såframt icke tillvaron skall

bli en enda stor meningslöshet. Där för höjer Kant med glatt mod fältropet *fiat justitia, pereat mundus*, må rätten ske om också världen skall gå under, såsom "en frejdig, alla med illistighet och våld betecknade smyg-vägar tvärt avskärande rättsgrund." Men ordet får hos honom en annan betydelse, som skulle kunna återges så: rätten måste ske, om icke världen skall gå under. Ty — "världen skall på intet vis gå under därför att de illasinades antal minskas. Det moraliskt onda har den från sin natur oskiljaktliga egenskapen, att det med avseende på sina avsikter motarbetar och förstör sig själv och dymedlet, om än genom långsamma framsteg, bereder väg för det godas princip."

Kant tror nämligen, att det förhåller sig sålunda: vilja icke människorna frivilligt förhjälpas rätten till seger, så skola de få se, att nöden *tvingar* dem därtill. En sådan kraft bor i rättsidén. T. o. m. "ett folk av djävlar" skulle bli tvunget att etablera en viss rättsordning, sluta sig samman till en stat med lagbunden frihet, om det icke ville gå under. Naturligtillståndets *bellum omnium contra omnes* för ofelbart till undergångens brant." Här heter det alltså: naturen vill oemotståndligen, att rätten till sist skall segra. Vad man nu i detta avseende har försummat att göra, det sker till slut av sig själv". Och såsom naturtillståndet mellan individerna slutligen till en viss grad börjat avlösas av ett rättstillstånd, så skall och måste även ske mellan staterna. Kriget skall förhjälpas rättsidén till seger i det internationella livet — som ett nödvärn mot kriget. Då nöden tvingar människorna att förstå, att de ej blott i förhållandet

mellan individerna utan även i förhållandet mellan staterna *noletens volentes* måste ta hänsyn till rättsidén, så skall dock, tror Kant, även denna idé genom sin blotta existens och gällande kraft driva utvecklingen in i moraliska banor. Vad människor från början velat av rent utilitistiska skäl skola de så småningom även vilja av moraliska. Sin lilla härliga skrift om den eviga freden kan han därför avsluta med dessa ord: "Om det är plikt och om det tillika finnes grundad förhoppning att förverkliga ett offentligt rättstillstånd, låt vara om blott genom ett i oändlighet fortskridande närmande, så är den eviga freden, som följer på de hittills falskeligen s. k. fredssluten, icke någon tom idé utan en uppgift, som, om den fullföljes efter hand, kommer sitt mål närmare, så mycket mer som man hoppas, att de tidrum, under vilka lika stora framsteg göras, alltjämt skola bli kortare."

Man ser alltså, om Kant är en övertygad pacifist, så är han därför inte någon sentimental drömmare om ett tusenårigt rike. Saken är nog den, att han har en smula *skarpare* blick för verkligheten och skyntar längre perspektiv än de rena s. k. maktfilosoferna. Det är inte av "det kvinnligt vecka i människosinn" han väntar sig rättstillståndet, det är av nödens hårda tvång och av den *makt*, som han ser bo i rättsens idé.

För den, som i våra dagar vill vara fredsvän, är det mycket nyttigt att erinra sig den gamle Kant. Världskrigets bottenlösa elände är ännu i så fårskt minne, att det är en naturlig sak, att den, som bekämpar kriget, i första hand tänker på det *lidande*,

och så en del eftertänksamt folk funnit, att Hansson nog inte är riktigt "rätt överst", som Jan-Christian säger. — Eller också "alltför rätt", anser överstinnans gamla kokerska.

Vem har inte brått på julfantens förmiddag, och vem snär

Och då såg hon upp och log med glada ögon: — (Och nästa gång vi sjuknar ett par tre stycken i taget, och allt trassligt ett hushåll kan rymma står framför mitt hus, skall jag sända bud efter henne). — Jag tycker det skall bli så roligt att dansa Tjugondag Knut med pojkarne och gårdskarlen! sade hon.

När vi kom hem, var bjudningarna i övrigt utdelade och antagna. Fröken Lans hon hade i glädjen erbjudit sig att komma i förväg för att hjälpa till. Men vad Hansson beträffar, så var den orden utfördad för Andreas, "att din mamma ska komma in och säga't också, ellest tror ja't inte." — Så jag fick allt vandra in till bekräftelse. — Han stod och grävde i en byrålåda, så jag förstod att han dock börjat tänka på toaletten. När jag bjudit honom då helt noggrant, stod han framför mig med ett ansikte så allvarsamt och eftertänksamt, att jag måste förvånas: — Ska't då ja' verklin' bli bjuden samman med barna! sa' han. — Jag tänkte. Han ser dem som alla sina små ettriga antagonister, samlade på ett ställe, samlade inom sin egen skans, med honom fågelri till skottavla. Men, nej, så var det inte. — Om han nu var "rätt överst" eller inte, så var han endast stolt i det taget, han var en som var bjuden, borbjuden, — om till fiende eller vän likagott. Och väl skulle han komma.

Så gå på, bara gå på, inte dra andan emellan. — Jag stod på revisorns tröskel, ty jag ansåg att jag inte torde ge telefonbud bara. Han var inte av de älssta — och när jag andragit allt, allt jag hade till mitt förfogande, kunde han ännu småle. Han grep efter en almanacka: — Den trettonde alltså, sade han, den trettonde, som jag blir husvill! Vart ska jag ta vägen, jag har ingen släkt som tar sig an mig. Han stod kapprak framför mig och såg tvärt genom mitt stackars uppskandade jag: — Jag ser alls ingen annan utväg än att ni får bjuda mig också, sade han. Jag stod och stirrade en stund som ett får framför en vägg, sedan såg jag överan de långsamt mina själsförmögenheter: — Hansson! tänkte jag hjälplöst. — Den där gamla tyska pojken, som Jan Christen beundrar! — Och våran syfröken! — Och jag svarade vad man alltid svarar i ett dylikt fall: — Det skulle vara förfärligt roligt! Revisorn skulle vara så välkommen! — Skall komma precis klockan sex, svarade han.

Och dagen kom som alla dagar, fruktade och väntade ur fjärran. Stygga barn och små barn var så förnåmna de kunde bli i vita sjömansbluser. De två små rörande satt inne hos Henrik för att störa till med bud, ifall revisorn verkligen kom. Ingen har trott det. (I motsatt fall ämnar nä'n därifrån smita ut och utföra, pan.) På kistan i tamburen satt Andreas och vaktade på om Hansson verkligen kom.

Alla kom. Revisorn kom på slaget sex, och Hansson kom i blåa kläder, som var hans för i kväll, och en blå halsduk, som nog var hans förut. De fem pojkarne och den lilla rosenkimrande tösen var komna så där nä'n tjumme förut, och gamla fröken Lans var kommen på morgon.

Och för revisorns skull, "som första gången gästas vårt hus", ha vi kaffet i herrummet och för barnen bord i pojkarnes rum. — Vad skall Henrik säga till Hansson? undrar jag inne i min själ, skall han fråga honom, om han har de där tre bollarne inne i sin kammare, och om han någonsin tänker utlämna dem? — Nej, se Henrik är från Norrland, och Hansson är från Norrland, och var två norrlänningar mötas, berättade de drömmen om surströmmingen. — Vad skall Henrik säga till främlingsrevisorn? undrade jag i natt in-

Fascismen och scout-rörelsen

Med anledning av den diskussion som följde på mitt föredrag vid Riksmötet för kvinnlig fysisk fostran i Göteborg den 10, ber jag om utrymme i Tidevarvet för följande.

Även om mina ord här i de flesta fall lika väl kunna gälla pojscouterna, vill jag dock påpeka, att jag endast då det gäller flickorna kan tala av egen erfarenhet.

En av deltagarna i diskussionen, fru Ingeborg Björklund, påstod, att scoutrörelsen vore fascistiskt betonad och att scoutledningen borde erkänna och bortarbota detta, annars vore den dömd att gå under.

Först och främst vill jag då be Tidevarvets läsare att noga skilja på vad som är svensk scoutledning och vad som är själva scoutrörelsen. Scoutrörelsen är internationell.

I England, scoutrörelsens hemland, har denna hunnit betydligt mycket längre i utbredning. Storbritannien räknar 317,862 scoutflickor, Sverige omkring 2,500. Jag har besökt läger i Londons slumkvarter och i Englands sotigaste industrisambällen, och jag vet, att man, när det gäller scoutarbete i England, över huvud taget blott räknar med arbetarvärdens folkgrupper. Det finnes nämligen numera endast ett jämförelsevis litet antal s. k. bildade scoutflickor i England. Visserligen existerar även där folk som tala om militarism och högerpolitik inom scoutrörelsen, men deras röster vinna ingen genklang, därför att erfarenheten och resultatet av scoutarbetet bevisa motsatsen.

Att svenska psyken är en annan än den engelska, det vet jag mer än väl, och problemet att omplantera scoutrörelsen på svensk mark är ännu ej helt löst.

Fru B. påstår även, att scoutrörelsen på grund av sin färg löper stor fara att trängas undan av andra ungdomsrörelser. Så vitt jag ser saken, är denna fara densamma, som scoutrörelsen ständigt möter även från andra håll, och den grundar sig på ett

ne i min själ, skall han fråga honom, vilka timmar på dagen han ivrigast annoterar hoppande barns steg? — Nej, han frågar honom ingenting, revisorn behöver inte underhållas med tidsodande frågor, revisorn är en värmälning vid femtio år — han lyfter den lilla rosenkimrande upp emot grantoppen, han "mal salt" över gungande tillhör med fröken Agnes så jag tänker med skräck på kronan — jag menar hans egen i våningen inunder. Och granen brinner och jag sitter vid pianot och dundrar den mest bullrande långpolska jag känner, då hör jag plötsligt över dansen och larmet ett skrat som rungar — så som det väl inte rungat för i denna sal — jag måste vända mig om — in från köket drar långdansormen, förbi mig virvlar den ene lille rörande, jag ser hans vita blus, hans huvud ser jag inte, det är dolt inne i en skinande kopparkastrull, näst efter honom är fröken Agnes, hon har heller intet huvud, det är också inmurat i en kopparkastrull. — Men i spesten för det glimrande taget är revisorn — i ena handen håller han kaffepannan, huggen nyss från spisen, den har inte hunnit att bli riktigt tom, det stänker små kaffeskvättar över golvet. Men på sladden är Hansson, han släpper taget ibland och bokstavligen slår sig för sitt bröst och skrattar, han griper fatt igen och virvlar vidare i svängarne, sist anser han, att musiken är överflödigt, där ett gott skrat kan förlänga livet, han griper fatt i kapellet och för det med ut i virvlarne. Sist slängs jag av vid en dörrpost, där står jag andfädd och ser det vilda taget draga vidare. Är Henrik med? Jo, jo, han håller i Annas förklädesband. Borta från sladden, som snor genom tamburen, hör jag gamla fröken Lans ta sin barndoms melodi:

I dag är bal,
I kungens sal,
I våran gård,
På berg, i dal.

Underbart! tänker jag. — En längdans från tidernas morgon — från en prästgård på landet — de vitklädda pojkarne, den rosenkimrande tösen, Anna, som de huggit, innan hon fick spisförkläet av sig, revisorn i redingote, den lille kutryggen i kläderna som är hans för i kväll — kan julens förbrödring än nå trettonian i sta'n!

AT

Det säkerställer kroppens behov av tillskottsämnen närsalter och vitaminer, utan vilka hälsa och krafter ej kunna bibehållas.

Tillverkas för närvarande i 3 mjukbrödtyper: Mörkt Normalbröd 55 öre, Ljust Normalbröd 50 öre samt en Grahamstyp 50 öre.

Normalbröd-Fabriken
INDUSTRIGAT. 4 - STOCKHOLM
Telef. 301 05.

Skulle Eder handlande ej föra brödet, så ring oss direkt!

förhållande, som jag här vill söka förklara.

Scoutrörelsen kräver mer av sina ledare än vad de flesta andra ungdomsrörelser göra. Det är bristen på tillräcklig och utbildad arbetskraft, som är scoutrörelsens svagaste punkt.

Denna brist på arbetskraft har gjort, att den svenska scoutledningens tid ej räckt till mer än för det löpande arbetet, d. v. s. de av flickorna själva i olika delar av vårt land startade kårerna. Och scoutledningen har tyckt, att dessa flickor varit värda hjälp, fastän flertalet av dem varit s. k. bildade barn. Först under de sista åren har scoutrörelsen vunnit någon större anslutning från även andra samhällsklasser.

Att denna utveckling från bildade kretsar utåt mot bredare lager gått och går så långsamt inom den svenska scoutrörelsen är beklagligt. Men jag tror förr man får söka förklaringen i denna brist på ledare än i några fördolda politiska avsikter. Jag ber Tidevarvets läsare i samband därmed betänka att allt scoutarbete inom Sveriges flickors scoutförbund är oavlönat, och att förbundets verksamhet bedrivs så gott som uteslutande på den krona, som varje flicka betalar årligen.

Jag anför ej detta som försvar för den svenska scoutledningen. Hur svår och krävande än vår uppgift är, så vilja vi ej vara oemottagliga för kritik, utan tvärtom tacksamma därför. Men vi längta efter en vederhäftig kritik, och en som har till slutmål att bygga upp, ej att riva ned.

Må därför flera komma med i arbetet, hjälpsamt, stödjande, utvecklande, kompletterande, och — kritiserande. Scoutrörelsens idé är värd att föras framåt.

Mary Lagercrantz,

Chef för Sverges flickors scoutförbund.

Prenumerera
på
Tidevarvet
1926

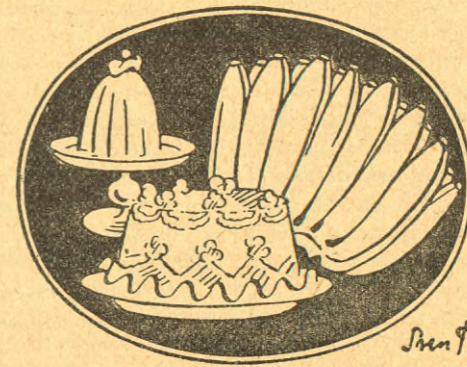
En ny roman
av
ELIN WÄGNER
börjar införas under 1926

Möbler

Förstklassiga köpes fördelaktigast och på förmånliga villkor.

A. B. Möbelcentralen
Utställningslokal G:la Brogat, 25, 1 tr.
Tel. Norr 5239, Stockholm, Tel. Norr 5239.

A.-B. BANAN-KOMPANIETS LÄKARESERIE

En berömd engelsk läkare, Sir James Crichton Brown, M. D., anförde i ett tal strax efter det han varit i Amerika, följande: »Jag skulle önska, att alla skolbarn kunde gång efter annan få bananer. . . . Bananer är icke blott en välsmakande frukt, som består av socker och vatten med något essence, utan den är en närande frukt, som i en angenäm form innefattar ett näringsmedels nödiga beståndsdelar. Som tillsats till våra övriga näringsmedel är den av stort värde och tillgänglig för var och en, då den icke utmärker sig för någon prononcerad smak, under det att den medför en mycket önskvärd omväxling i matsedelns enformighet och går utmärkt tillsammans med andra rätter. Jag är övertygad om att Jamaica-bananer, som i smak vid fullkomlig mognad står högst, under formen av en billig lækkerhet utgör ett mycket viktigt bidrag till våra näringsmedel och i synnerhet förtjänar att anbefallas åt arbetsklassen i våra storstäder.»

A.-B. BANAN-KOMPANIET

Hälsosamma underkläder

I det särdeles intressanta föredrag, som fröken Elin Falk höll i Göteborg vid Svenska Kvinnors Centralförbunds för fysisk kultur årsmöte om inömandet av arbetshygieniska rörelser redan för skolans nybörjare, kom hon även in på frågan om dessa rörelser skulle ske i gymnastikdräkt eller med de vanliga kläderna på. Hon tycktes förorda av flera skäl det senare, men med det förbehållet, att kläderna skulle vara så beskaffade, att barnen verkligen kunde röra sig fritt i dem. Så är ofta ej fallet. Särskilt ha barn ofta för tränga livstycken. Ett sådant framkallar både krokighet och platt bröst. Det är ofta av tjockt oelastiskt tyg, knäppt i ryggen. Det kan ej släppas ut efter barnets vidgade bröstorg, axelklaffarna kunna ej förlängas, skuldrorna tryckas och framkalla därigenom kutrygg.

Doktor Karolina Widerström har i Stockholms folkskolor segt förföljt dessa livstycken och fått fram en annan typ. Nordiskt förbund för kvinnogymnastik tillsatte 1923 en kommitté, där doktor Widerström och fröken Falk voro med och som ytterligare fullkomnade detta livstykke, som nu förevisades vid mötet. Det utmärkta är att det är stickat i ett sammanhängande stycke, är elastiskt och eftergivligt vid alla kroppens rörelser. En sinnrik anordning av insydda band fördela dragningen från strumpebanden.

Dessa N. F. K.-livstycken tillverkas fabriksmässigt, finnas i olika storlekar och kvalitéer. Pris från 2:90 5:35 kr.

N. F. K.
LIVSTYCKE
(utarbetat av Nordiskt Förbund för Kvinnogymnastik i Sverige)
för barn och vuxna, finnes hos
Anna Ahlström, Sybehörsaffär
Götgatan 95, Stockholm

Sockerskatten och kaffetullen

Oppositionen är enig om att finansministerens förslag om minskning av den indirekta skatten, minskningen av skatten på socker och tullen på kaffe, är ett missgrepp eller nästan en demagogisk fint. Man vill ställa sig väl med "stugornas folk". Andra från yttersta högern till in i socialdemokraternas egna led — d. v. s. man och man emellan, ej i deras press — sträcker sig detta samförstånd: minsk mera på den direkta skatten och låt den indirekta skatten vara som den är! Man erkänner visserligen på en del håll den indirekta skattens orättvisa, men... Folk märker nästan inte, att de betungas av indirekta pålagor, och i varje fall ha de nu vant sig därvid.

Har man då aldeles tappat kontakten med folket ute i bygderna eller glömt bort förhållandena hos fattigt folk? Det är rent nonsens att påstå, att den drygt tilltagna kaffetullen, försvarlig eller åtminstone förstälilig i en tid av ekonomiskt nödläge för staten, inte märkes i hushållningen. I varje fall känns den tungt för dem som få vända på varje styver mer än en gång, innan de ge ut den. Detta har jag sett på nära håll, och jag är säker på att lättaderna i tullen — det är ja ej tal om att helt avlägsna den — också skall kännas.

Nu kan man visserligen säga: svenska folket dricker alldeles för mycket kaffe. Det bör det vänja sig av med. Men låt oss ej blanda bort korten; det är en särskild fråga. Må en finansplan, som minskar betydligt på den direkta och ännu mera på den orättvist drabbande indirekta skatten gå fri för klander för denna sak — kanske man kan hitta på något annat att anmärka på. Joh. Götlind.

Rylander & Olsson
Bok-, Tidnings- & Accidenstryckeri

Levererar
förstklassiga arbeten såsom
BÖCKER, TIDNINGAR
och AFFÄRSTRYCK
till billigaste priser och på
kortaste tid.

STOCKHOLM
Lilla Vattugatan 25 - Norr 7606

Varje morgon ett glas
Fruktsalt-Samarin
Det håller fysiken fin, det utför en invärtes rengöring, avlägsnar från kroppen oönskliga ämnen, utdrivar den skadliga urinsyran samt upprättar blodet, ger god hälsa.

Fruktsalt-Samarin
per flaska Kr. 2:50 erhålles å apotek, hos droghandlare m. fl.
Cederroths Tekn. Fabr., Stockholm